

А П А С И Е В

АНТИЧКИ ПРАВНИ СПОМЕНИЦИ
Хрестоматија

Димитар Апасиев

**АНТИЧКИ ПРАВНИ СПОМЕНИЦИ
ХРЕСТОМАТИЈА**

Скопје
2017

Наслов:
АНТИЧКИ ПРАВНИ СПОМЕНИЦИ
ХРЕСТОМАТИЈА

Автор:
доц. д-р Димитар Апасиев – Правен факултет, УГД

Рецензент:
проф. д-р Страшко Стојановски

Дизајн на корица:
Крсте Шуплев

Слика на корица:
Moise – Valentin de Boulogne, 1628
Kunsthistorisches Museum – Vienna (Austria)

Технички уредник:
Димитар Апасиев

Издавач:
Magna Carta

Едиција:
Правна историја

Печатница:
„Европа 92“

Тираж:
100 примероци

CIP – Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје
34(091)

АПАСИЕВ, Димитар
Антички правни споменици : хрестоматија / Димитар Апасиев. - Велес :
Magna carta, 2017. - 253 стр. ; 21 см

Фусноти кон текстот. - Biographia: стр. 250-252. - Регистар. -
Библиографија: стр. 243-249

ISBN 978-9989-2727-2-1

а) Право - Историски прикази б) Хамурабиев законик в) Хетитски законик
г) Хеленско право - Гортински законик
COBISS.MK-ID 103898122

Димитар Апасиев

**АНТИЧКИ ПРАВНИ СПОМЕНИЦИ
ХРЕСТОМАТИЈА**

доц. д-р Димитар Апасиев

АНТИЧКИ ПРАВНИ СПОМЕНИЦИ
ХРЕСТОМАТИЈА

Скопје
2017

СОДРЖИНА

<i>Предговор</i>	11
------------------------	----

КНИГА I **СТАРОВЕКОВНИ ЗАКОНИЦИ**

ДЕЛ ПРВИ: СТАРО МЕСОПОТАМИСКО ПРАВО

ГЛАВА ПРВА: ХАМУРАБИЕВ ЗАКОНИК

ВОВЕД	15
НОРМАТИВЕН ДЕЛ	19
I. Процесни правила [§1–5]	19
II. Кражба [§6–13]	21
III. Грабнување и разбојништво [§14–25]	23
IV. Војнички правила [§26–41]	26
V. Земјоделски правила [§42–66]	31
VI. Стварноправни работи кај недвижности [§67–87]	39
VII. Трговски правила [§88–107]	40
VIII. Угостителски правила [§108–111]	45
IX. Облигациони правила [§112–113]	46
X. Должникo ропство [§114–119]	46
XI. Депозит [§120–126]	48
XII. Брачно право – лични и имотни односи на сопружниците [§127–161]	50
XIII. Наследно право [§162–184]	59
XIV. Семејно право [§185–194]	66
XV. Телесни повреди – т.н. насилнички деликти [§195–214] ..	68
XVI. Лекарски грешки [§215–227]	72
XVII. Градежни работи [§228–233]	75
XVIII. Бродски работи [§234–240]	76
XIX. Наем – сточарско-земјоделски и занаетчиско-поморски односи [§241–277]	78
XX. Купопродажба на робови [§278–282]	86
Епилог	87

ДЕЛ ВТОРИ: СТАРО ХЕТИТСКО ПРАВО

ГЛАВА ВТОРА: ХЕТИТСКИ ЗАКОНИК

I. Убиство [§1–6]	95
II. Телесни повреди [§7–18]	98
III. Грабнување [§19–21]	101
IV. Бегство на робови [§22–23]	102
V. Оштета [§24–26]	103
VI. Брак – лични и имотни односи меѓу сопружници и сватови [§27–39]	104
VII. Војнички правила [§40–42]	106
VIII. Облигациони односи [§43–53]	108
IX. Статусно право [§54–56]	109
X. Кражба на домашни животни [§57–71]	110
XI. Оштета – надомест кај приватни деликти [§72–144]	113
XII. Договорни односи – закуп, наем и дело [§145–163]	125
XIII. Ритуални правила – жртвувања и осветувања [§164–169]	128
XIV. Разновидни казуистички правила [§170–175]	129
XV. Пазарни правила – тарифник за цени [§176–186]	131
XVI. Сексуални деликти [§187–200]	133

ДЕЛ ТРЕТИ: СТАРО ЕВРЕЈСКО ПРАВО

ГЛАВА ТРЕТА: МОЈСЕВИ ЗАКОНИ – ПЕТОКНИЖИЕ

I. ДЕКАЛОГ	141
1. Десетте Божји заповеди	141
2. Синајските плочи на Законот	145
а) Народното сведоштво на Израилот	145
б) Испишување на Законикот на камени плочи	146
в) Ковчег на Сведоштвото	146
г) Обнова на Заветот	148
д) Повторно испишување на Декалогот	150
II. Исход – Закони од Втората книга МОЈСЕВА	152
1. Закон за жртвеник	152
2. Закон за ропство	153
3. Закон за убиство	154
4. Закон за телесни повреди	155

5. Закон за штета	156
6. Закон за кражба	157
7. Закон за облигации	158
8. Закон за љубовџство	159
9. Закон за светогрдие	159
10. Закон за морално поведение	160
11. Закон за Божја посветеност	161
12. Закон за правда и правичност	161
13. Закон за одмор и починка	162
14. Закон за трите празници	163
15. Закон за богослужба	164
16. Закон за свештеници	165
17. Закон за жртвувања	166
а) <i>Жртва-покајница</i>	166
б) <i>Жртва-паленица</i>	166
в) <i>Жртва-излевница</i>	167
г) <i>Жртва-приносница</i>	167
д) <i>Жртва-помирница</i>	168
18. Закон за попис и религиозен данок	168
19. Закон за обредна хигиена	169
20. Закон за свето миро и помазание	170
21. Закон за свет темјан и кадиво	171
22. Закон за светата Сабота	172
23. Закон за казнување на идолопоклоници	172
24. Закон за неносење накит	173
25. Закон за чистота на крвта	174
26. Закон за повторените услови на Сојузот	175
а) <i>Второ читање на Божјите услови</i>	175
б) <i>Јавно соопштување на најважни одредби од Законот</i>	176
в) <i>Донации на Израелците за изградба на Светилиште</i>	177
г) <i>Знак на Патешествието</i>	178

ДЕЛ ЧЕТВРТИ: СТАРО ХЕЛЕНСКО ПРАВО

ГЛАВА ЧЕТВРТА: ГОРТИНСКИ ЗАКОНИК

I КОЛУМНА	181
1. Процесни правила за статусни спорови	182
II КОЛУМНА	185
2. Сексуални деликти (силување и прељуба)	185

3. Брачно право (лично-имотни односи меѓу сопружници)...	187
III КОЛУМНА	188
4. Родителско-старателски односи	189
IV КОЛУМНА	190
5. Наследно право	190
V КОЛУМНА	192
VI КОЛУМНА	194
6. Статусни правила.....	195
VII КОЛУМНА	196
7. Правила за епиклера и епибалонти	196
VIII КОЛУМНА	199
IX КОЛУМНА	201
8. Облигациони односи	201
X КОЛУМНА	203
9. Семејни правила за посвојување	203
XI КОЛУМНА	205
10. Правила за судење (преземање туѓ долг)	205
XII КОЛУМНА	207
11. Преодни и завршни одредби (појаснувања)	207
<i>Index</i>	209
Index personarum (Регистар на лични имиња)	209
Index rerum (Предметен регистар)	211
<i>Азбучен предметен регистар</i>	211
<i>Абецеден предметен регистар</i>	241
<i>Bibliographia</i>	243
<i>Biographia</i>	250

Новите писатели секогаш веруваат дека или нешто посигурно ќе изнесат за настаните, или дека ќе ја надминат сировата антика со вештината на своето пишување... А јас, пак, дури ја повторувам во мислите сета оваа старина, немам никаква грижа – оти таа не може писателот да го одврати од вистината, туку може само духот негов да го разбранува.

Titus **Livius**, *Ab urbe condita*, I век

ПРЕДГОВОР

Оваа хрестоматија ја мислам уште од времето кога бев бруцош на правни студии. Тогаш имав сериозен проблем да ги пронајдам древните правни текстови на исчезнатите големи цивилизации и се заветив дека, ако некогаш станам универзитетски професор, ќе направам збирка со текстови на старовековните законици. Затоа, книгава првенствено е наменета за студентите од прва година на правните факултети во Македонија. Таа е плод на мојата научно-истражувачка и наставно-педагошка работа за време на вежбите и предавањата по предметот *Историја на правото*, кои во последните пет учебни години ги држев на Правниот факултет при УГД – Штип.

Монографијава, всушност, има за цел да ја пополни празнината која, во македонски прилики, постои при систематското изложување на оваа древна материја и на студентите-почетници да им овозможи полесен пристап до најстарите пишани правни текстови кои ги познава човештвото – кои, соодветно и хронолошки, се собрани на едно место и притоа се групирани, преведени и стручно коментирани.

Структуролошки, овој практикум ги содржи најпознатите правни законици од Антиката – почнувајќи од Хамурабиевиот, преку Хетитскиот и дел од Мојсеевите закони, па завршувајќи со старохеленскиот Гортински законик од островот Крит. Во перспектива, за секоја обработена глава, авторот планира да изготви и засебен научен труд, кој би претставувал една тематска целина со оригиналниот текст – со што, наредното изменето и дополнето издание би резултирало со поголема скрипта или воведен учебник, кој постудиозно ќе ги обработува околностите и контекстот во кои настанале и важеле античките правни споменици од древното кинеско, индиско, египетско, вавилонско, хетитско, еврејско, феникиско, хеленско, македонско и римско правно наследство.

Искрено се надевам дека ваквиот синтетизиран и компаративен приказ на обичајноправните кодификации кои се појавувале низ милениумската политичкоправна историја, на студентите по право ќе им даде доволен увид во најстарите зачувани извори на правото, на кои се темели и современата светска и европска цивилизација, а на подобрите од нив ќе им послужи за понатамошни поподлабочени истражувања на оваа изворна и мошне значајна правноисториска материја.

Апасиев
септември 2017

ДЕЛ ПРВИ
СТАРО МЕСОПОТАМИСКО ПРАВО

ГЛАВА ПРВА
ХАМУРАБИЕВ ЗАКОНИК

ДЕЛ ВТОРИ

СТАРО ХЕТИТСКО ПРАВО

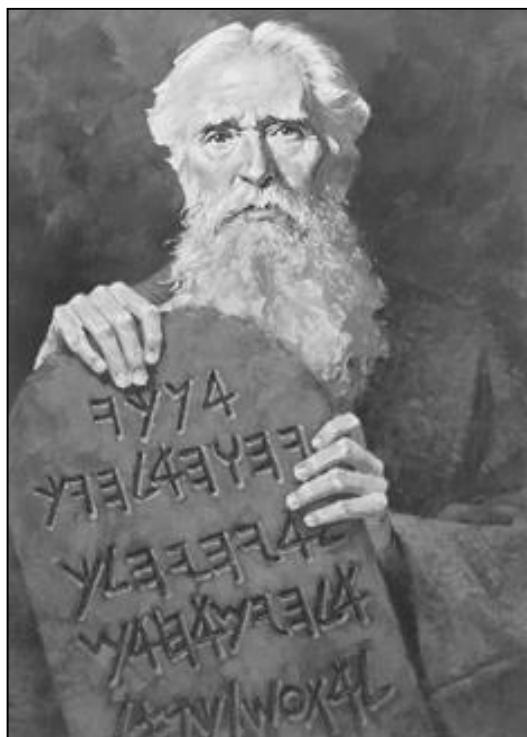
ГЛАВА ВТОРА
ХЕТИТСКИ ЗАКОНИК

ДЕЛ ТРЕТИ

СТАРО ЕВРЕЈСКО ПРАВО

ГЛАВА ТРЕТА
МОЈСЕВИ ЗАКОНИ

ДЕЛ ЧЕТВРТИ

СТАРО ХЕЛЕНСКО ПРАВО

ГЛАВА ЧЕТВРТА ГОРТИНСКИ ЗАКОНИК

INDEX

INDEX PERSONARUM

РЕГИСТАР НА ЛИЧНИ ИМИЊА⁴³³

А

Авиуд: 165.
Аврам: 145.
Адад: 17, 91.
Ан: 88.
Ану: 91.
Анунаки: 15, 92.
Анунит: 17-18.
Апасиев: 11, 220.
Аполон: 187.
Арон: 150-151, 164-166, 168-170, 173.
Артемида: 187.

Б

Бал (Бел): 15, 87-88, 90.
Белтис: 90.

В

Веселеил: 148.
Витфогел Карл: 35.

Д

Дагон: 17.
Дам-гал-нун: 17.
Де Морган Жан Жак: 15.
Дијана: 187.

Е

Еа: 15, 17, 87, 90.
Елеазар: 150, 165.

З

Замам: 16, 87, 91.
Зарпанита: 88.
Зевс: 187.

И

Израел: 145.
Исаија: 149.
Исак: 145.
Итамар: 165.
Иштар: 18, 87, 91.

Ј

Јаков: 145, 166.
Јахве / Јехова: 141-143, 149-150, 160, 164, 176.
Јехова: в. *Јахве*.

К

Кук А.: 28.

Л

Леви: 166.
Ливиј Тит: 9.

М

Ма-ма: 17.
Мардук: 15, 18, 65, 87-88.
Маријам: 150.
Мик Т. Ј.: 28, 30.
Милер Давид Хајнрих: 63.
Мојсеј: 145-146, 148-152, 165, 168-174, 176-178.

⁴³³ Персоналниот регистар е правен по азбучен ред на презимињата на лицата кои се среќаваат во книгата, и тоа како во главниот текст, така и во футнотите. Бројот што следи ја означува *страницата* на која тие личности се споменати.

Н

Надав: 165.
Нергал: 91.
Нин-а-зу: 17.
Нин-карак: 91.
Ниние: 18.
Нинту: 17, 91.

П

Поповска Б.: 28.
Птоломеј: 183.

С

Саргон I Велики: 18.
Син: 16, 90.
Син-му-балит: 18.
Сумулаил: 18.

Т

Тешуп: 129.
Ту-ту: 17.

Х

Хадат: 32-33.
Халба: 17.
Хамураби: 16, 87-89, 174.
Хомер: 181.
Хрозни Бердих: 95.

Ш

Шајл В.: 28.
Шамаш: 16, 88-90.
Шарнаш: 16.

INDEX RERUM

АЗБУЧЕН ПРЕДМЕТЕН РЕГИСТАР⁴³⁴

А

- Абаб: 17.
Авганистан: 171.
авелум: 19.
Авив: 163-164, 175.
Аврамски религии: 145.
Агад: 18.
агнати: 192.
Агора: 196, 203, 205.
адаптација: 181.
Азија: 95, 171.
азил: 154, 184.
Ајталски стартос: 192.
Ајурведа: 171.
Акад: 18, 87.
Акадци: 18.
акација: 168.
акри: 98.
алиште/а: 161.
алкохол: 45.
алфабет: 174.
амат: 75.
амбар: 119.
Амиклајскиот храм: 187.
Аморејци: 174.
Аморитска династија: 16, 174.
Аморикани: в. *Аморејци*.
Ан: 16, 88.
Анадолија: 95, 97.
ангажирање: 28, 77.
ангарија: 81.
ангел/и: 147, 149, 173.
андрии: 203.
Анкара: 95, 97.
Анталија: 97.
Антика/антички: 9, 11, 19-20, 24-25, 29, 34, 95, 97-98, 155, 171, 181-184, 186, 195-196.
Античка Грција: 182, 195.
Античка Италија: 195.
Античка Македонија: 182.
апетајр/и: 185-186.
април: 163.
апсеник: 47, 113, 117, 183.
апсење: 46-47, 112-113.
апсител: 47.
Арабија: 171, 174.
арамија: 119, 157.
Арапи: 181.
арапски броеви: 19, 96, 182.
арапски оникс: 171.
Арапски Полуостров: 171.
аргат[лук/ување]: 80-81, 127, 163.
арду: 19, 21.
аристократија: 181, 184-185, 203.
аромат[ерапија]: 171.
Архајски период: 195.
Асирија: 18.
Асирци: 18, 95.
асоцијација: 195.
Асур: 18.
Асурбанипалова библиотека: 38.
атар: 36, 195.
Атинско право: 181.

⁴³⁴ Предметниот регистар е правен по азбучен ред на поимите кои се среќаваат во книгата, и тоа како во главниот текст, така и во фуснотите. Бројот што следи ја означува *страницата* на која се споменати употребените термини.

аукција: 193.
афект: 70.
Африка: 171.
ашер: 175.

Б

бавча: 36, 117.
Багдад: 15.
багрем: 147, 168, 177.
балсам: 177.
балсамирање: 171.
бакар: 72, 124, 128, 169, 177, 183.
балдза: 136.
Бар: 16, 92.
бебе: 67, 145.
бегалец/бегалка: 52.
бегство/беганье: 24, 52, 67, 102-103, 154, 184.
бедем/и: 15, 17, 88.
безбедност: 87, 145.
безбожници: 161.
беззаконик: 162.
беки: 156.
белешка: 44.
берба: 164, 176.
берикет: 161, 163-164.
бескаматна позајмица: 43.
Бесквасници: 163, 175.
бескрвна жртва: 128.
бесправна употреба: 48, 103, 113, 123, 154, 193.

библам: 58.
Библија: 15, 24, 98, 141, 145, 149, 152.
бивол: в. вол.
биволица: 78.
бик/ови: 17, 111, 126, 131, 137, 147.
Битие: 145.
битка: 91.
благодарност: 108, 130, 152.
благодет: 16.
благомирислив: 177.
благоднаклоност: 149.

благопријатен: 167, 171.
благородност: 184.
благослов/ување: 53, 88, 143, 152, 159, 173, 178.
благосостојба: 16, 18, 87-89.
ближен/ни: 39, 143-144, 154, 158, 173.
близначка: 187.
Блискиот Исток: 72, 171, 174.
блок/ови: 16, 146, 181.
блуд[ничење/ница]: 25, 50-51, 63, 133-134, 137, 160, 175.
блудница/ци: 25.
блудничар: 134, 137.
Бог[а/ови]: 15-18, 21-22, 24-25, 28, 32-33, 42-44, 48, 50-51, 65, 77, 79, 83, 87-92, 114, 141-143, 145, 149-150, 153-154, 158, 160-161, 163-164, 173-177, 183, 187, 204.
Богазкале: 97.
богат[ство]: 16-17, 51, 169.
богослужба: 164-166.
богоугодност: 18.
богохулие: 142, 175.
бодење: в. прободување.
божица: 129, 187.
божја волја: 88, 160.
божја жена: 45.
божја сестра: 64.
Божји суд: 19, 51.
бојно поле: 91.
бокал: 129.
болд[иран/о]: 19, 95-96, 152, 182.
болен/болна: 55, 73-74, 86.
болест: 55, 73-74, 86, 91, 171, 173.
борба: 91.
Борсип: 17.
бос: 153,
босвелиска киселина: 171.
браќ: 51-55, 61-63, 104-106, 136, 154, 159, 187-188, 195, 197, 199.

брана (за вода/за влеча): 34, 81-82.
брат/браќа: 16, 56, 59-60, 64-65, 135, 150-151, 164-165, 173, 186-187, 190, 192, 196-197, 199-200, 204.
братство: 203.
братучед/и: 197.
брачен договор: 50.
брачен подарок: 56, 61-62, 188.
брачно неверство: в. *неверство*.
брачно право: 50-58, 104-106, 187-188.
брашно: 128-129, 167.
бреме: 91.
бремена жена: в. *трудница*.
брод: 76-77, 85-86.
бродар: 76-77.
бродарина: 86.
бродоградител: 76.
бродска хаварија: в. *хаварија*.
бродски работи: 76-77.
бродче: 85.
броеви: 19, 95-96, 182.
Броеви: 153.
бронза: 72-73, 124, 169, 177.
Бронзено доба: 72, 97.
бубрези: 166.
бунар: 156.
бунтовник: 87.
бустрофедон: 181.

В

Вавилон: 15-18, 65, 86-88, 95, 115.
Вавилонска кула: 15.
Вавилонци: 18, 174.
вазни: 171.
валкање: 51, 134.
варење: 164, 176.
вдохновение: 17, 88.
вдовец/вдовица: 57, 60, 62-63, 88, 135, 160, 188, 199.
век/ови: 9, 15-16, 18, 88, 95, 115,

145, 152, 165, 174, 181-183, 195.
везен: 165.
венчавка: 159.
вересија: 45.
веридба: 104-105.
верност: 51, 109.
верска протитуција: 64.
весла: 85.
ветеринар: 74.
ветеринарна награда: 74.
ветување: 104-105, 192, 194, 201-203.
Ветената земја: 146, 152, 173-174, 178.
вечер: 115, 142, 165, 167.
вечност / вечни времиња: 15-16, 18, 88, 90, 92, 143, 165-166, 169.
вештачки: 37.
вештина: 9, 131, 165, 183.
вид: 155.
видение: 149.
визија: 149.
викање: 136.
вила: 126.
вилица: 69.
вина: 24, 33, 60, 74, 91, 114, 149.
вино: 128, 167, 203.
винова лоза: в. *лоза*.
виновник/ци: 130, 149, 155, 157-158, 173, 187.
виолетова: 165, 177.
вистина: 9, 44.
виша сила: 33, 79, 83, 114.
вкупно: 15, 19, 95, 103, 152, 182.
владеење: 15-16, 51, 87, 89-92.
владение: 22, 26-27, 126.
владетел/и: 15-16, 18, 87, 90.
власт: 15, 17, 89-91, 95, 154, 184, 186, 190, 194-195, 203.
влегување: 45, 63, 115, 117-118, 151, 178, 193.
влез: 88, 124, 166.
влеча/влечење: 81, 108, 111-112,

- 131-132, 154, 177.
 вложување: 42.
 вљубување: 105.
 внатрешни органи: 166-167.
 вода: 16, 33-35, 45, 50-51, 54, 57, 77, 90-91, 141, 145-146, 150, 169.
 водач: 90, 161.
 водовод[ен систем]: 82.
 возврат: 46, 71, 75, 99, 101, 107-108, 110-111, 114, 122-125, 154.
 возрасни: 193, 203.
 возраст: 169, 197, 200, 207.
 воен заробеник: 27, 51-52, 107.
 вознемирување: 108.
 војкеј/ка: 185-186, 189-191.
 војна/и: 26-27, 87, 106-107.
 војник: 16, 26-30, 91, 106-108.
 војнички правила: 26-31, 106-107.
 вол/волови: 78-81, 84, 108, 110-115, 126, 131-133, 144, 156-157, 163, 181.
 волја: 20, 64, 88, 160, 198.
 волк: 115.
 волна: 44, 64, 77, 115, 124, 165, 177.
 волумен: 32, 35-37, 76-78, 81-82.
 вонбрачни деца: 65, 190.
 воспитување: 200.
 востанија: 91.
 впрегнување: 113-115.
 вражалка: 159.
 вражбини: 19-20, 129.
 врат: 79, 130, 174, 176.
 врата: 23, 113, 124, 153, 157, 161-162, 168, 173.
 враќање: 18, 20, 24, 26-27, 31, 33, 37-38, 40-44, 46, 48, 51-53, 55, 57-59, 61, 63, 66-67, 76, 80, 86, 88, 102, 117-119, 125, 129, 181, 183-184, 187-188, 205.
 врв: 72, 88, 147, 149.
 врвење: 173.
 вреден: 17.
 вредни ствари: 49.
 вредност: 33, 45, 73-74, 77, 79, 98, 171, 182, 187-188, 193-195, 202.
 врзување: 126.
 врховен бог: 32.
 врховен свештеник: 89.
 вршење: 84.
 втиснување: 29, 74.
 Втора книга Мојсеева: 141, 151.
 Второзаконие: 154.
 Вулгата: 152.
- Г**
 газда: 39.
 ган/и: 32, 37.
 гар: 75.
 гарант/гаранција: 56, 161, 186, 201.
 гаранција: в. *гарант*.
 гатачка: 159.
 генерација: 168-169.
 гентили: 192.
 гер: 168-169.
 гибешар/и: 98, 121-122, 128.
 гинење: в. *загинување*.
 Гирс: 17.
 глава/и: 11, 14, 19, 21, 94-95, 99, 130, 137, 140-141, 152, 157-158, 165-167, 180-181.
 главен град: 101, 109.
 главнина/ца: 41, 43, 161.
 глад: 17, 90-91, 130.
 глина: 29, 91, 152.
 глоба: 69-71, 98-100, 103, 119.
 гмечело: 161.
 гнев: 91, 146, 149, 160.
 говедар: 82-83, 126.
 говедо (стока/добиток): 21, 29, 74, 78, 81-83, 108, 112, 114-115, 120, 149, 157-158, 161-162.
 говорница: 203, 205.
 година: 11, 27, 31-33, 35-37, 39, 47-48, 76-77, 84-85, 95, 110,

- 133, 146, 153, 162-164, 168,
176, 181, 184, 190, 201, 220.
годиначе: 132, 167.
годишно: 81-82, 125, 163-164, 168,
176.
гозби: 17, 203.
големец: 66, 89.
голотија: 153.
гора: 145-146, 149-151, 174.
горделив/а: 55, 89.
горење: 26, 45, 91, 146, 158, 164-
167.
Гортин: 181, 185, 188-189.
Гортински законик: 181-207.
Господ: 141-143, 145-146, 148-152,
158, 160, 164-178.
господар/ка: 15-17, 21, 24-25, 27,
47-50, 55, 62-63, 74, 80,
86-91, 96-102, 106, 108,
111-115, 117, 119-120,
122-123, 126, 130, 153,
155-156, 162, 176, 183-
184, 186, 189-190, 192,
196.
грабнување: 23, 25, 101-102, 154.
град[че/ови]: 15-17, 28, 35-36, 87-
88, 90-91, 97-98, 101-102, 107,
109, 136, 154, 160, 181, 183,
190, 195, 198.
градба/градење/изградба: 39, 75,
147, 171, 177.
градежен материјал: 125.
градежна награда: 75.
градежни работи: 75-76.
градежник: 75-76.
градинар: 36-38.
градови-држави: 28, 88, 181, 183,
195.
градска куќа: 191, 198.
градска порта: 143.
градски пазар/и: 20, 196.
градски храм: 28.
граѓани[н]: 20-21, 89, 101, 202-203,
205.
грам/а: 24, 85, 156.
грев/ови: 91, 149, 166, 168-169,
173.
греда: 175.
грижа: 9, 28, 83, 109, 207.
грло: 176.
грмење: 91, 145.
грнчар: 131.
гроб/ишта: 25.
грчки: 142, 149, 197.
грозје: 120.
гром: 32.
губење: 29, 41-42, 46-47, 49-50, 63,
70-71, 76, 90, 105, 107, 124,
155, 158.
губиток: в. *зубење*.
гувернер: 28.
гумно: 161.
гур: 32, 35-37, 40-41, 48, 76-78, 81-
82, 86.
- Д**
давање: 15, 18, 28-29, 38, 40-42, 45-
46, 49, 58, 61, 83, 85, 89, 91,
96-103, 106-108, 110-127,
129-132, 136, 143, 161, 168-
169, 173, 185, 194.
давачки: 161.
давење: 45, 78, 108, 115.
Дамаск: 174.
данок: 29-30, 168.
дарик: 156.
дарување: 17, 58, 64, 133-134, 136-
137.
даски: 121.
двоен износ / двојна количина /
дупла вредност: 41,
43, 48, 50, 80, 105, 113, 157-158,
185-186-187, 193-194, 201.
двор: 21, 24, 26-31, 34, 38, 45, 52,
56, 59, 64, 66-67, 99, 103,
107, 121, 146, 167.

девица: 159.
девојка: 57-58, 67, 104-105.
девојче/иња: 51, 156, 187.
дезертер[ство]: 26.
дезодоранс: 171.
декадрахми: 183.
Декалог: 141-146, 150.
дел/ови: 15, 21, 37-42, 53, 59-65,
67, 73, 85, 95, 97, 120, 135, 147,
163-164, 167, 170-171, 183, 185,
188, 190-193, 198, 203-204.
делба/делење/поделба: 15, 28, 32,
34, 36, 42, 59-63, 89, 105, 108-
109, 152, 157, 181, 190-193,
199, 204.
делкање: 125, 149, 153.
дело/а: 18, 50-51, 57, 89, 125, 128,
134, 136-137, 146, 157, 162,
186.
деловен/на: 42-44, 108, 202.
демнење: 154.
демон: 160.
ден/ови: 90-91, 142-143, 150, 161,
163, 172, 175-176, 182-
183, 186, 196, 199, 206.
денски: 157, 186.
депозит[ар]: 48-50.
Десетте Божји заповеди: 141-144.
десно: 181.
дете/ца: 23, 48, 52-57, 59-63, 66-68,
104-105, 130, 142, 149, 153,
156, 160, 188-192, 194-196,
199, 203-205.
детски [наследен] дел: 64-65, 67.
дешифрирање: 95.
див брак: 52, 55.
диво животно: 134.
дидрахми: 183.
диктирање: 16, 145.
Дилбат: 17.
дим: 145.
диорит: 15.
дипломатија: 30.
дирек: 175.
дланки: 147.
длето: 153.
дневница: 84-85, 159.
добивка: 38, 42-43.
добиток [крупен/ситен]: 36, 112,
114-115, 131-132, 142, 152,
157-158, 161, 175-176, 191.
добиче: в. *ситен добиток*.
добро владеење: 87.
доброволно/ен: 96-97, 159, 177.
доверба: 158.
доверител/и: 33, 47-48, 56, 81, 185,
201.
доверување: 49, 63, 80, 82, 158-159,
178.
договор: 21, 29, 33-34, 41, 46, 49-50,
81, 125, 128, 196.
дожд/ови: 32, 91, 163-164, 171.
доживотна издршка: 55, 61-62, 108.
доживотно: 55, 61-62, 108, 150.
доилка: 67-68.
дојденец/ци: 143, 160, 162.
дојки: 68.
доказ/и: 19, 159.
докажување: 19-20, 31, 44-46, 49-
50, 87, 158.
долг[ови]: 29-30, 33-34, 38, 40, 42,
46-48, 56, 81, 120, 161,
185, 201, 203, 205-206.
должник: 34, 38, 47-48, 81, 185.
должничко ропство: 34, 46-48, 185.
дом/а: 53-54, 60, 67, 87, 104-105,
153, 164, 170, 172, 176-178, 199.
домаќинство: 53, 108, 192.
домашно животно: 78, 113, 159.
домородци: 86, 174.
донации: 177.
Дорско право: 181.
достоинство: 87.
достоинственик: 130.
драхма: 182-186.
дрво/ја: 36, 121-123, 129, 147, 168,

171, 177.
дрводелец: 85.
дресер: 117.
држава/и: 16, 18, 28, 34-35, 87-90,
95, 181, 183, 185, 195.
држател: 113.
држи/држење: 37, 39, 89, 106, 154,
163, 183-184.
дрскост: 89.
дршка: 121.
Ду-маш: 18.
дупла вредност: в. *двојна количина*.
душа/и: 90, 155, 162, 168-169, 177.
Дхофар: 171.

Е

Е-ан: 16.
Е-апс: 16.
Е-гал-мах: 16.
Е-зид: 17.
Е-кур: 16, 90-91.
Е-мах: 17.
Е-ме-те-ур-саг: 17.
Е-миш-миш: 18.
Е-сладлам: 17.
Е-удгал-гал: 17.
Ебабар: 16.
Евејци: 174-175.
евикција: 86.
Евреи: 145-147, 152-154, 163, 167.
Еврејско право: 139-178.
Европа: 115, 182.
Евусејци: 174-175.
Егзодус: в. *Исход*.
егзорцист: 30.
Египет: 11, 115, 141, 145-147, 152,
160, 162, 171, 175.
единица-мерка: 24-25, 32, 97-98,
121-122, 128, 147, 156,
167, 169, 182-183, 186.
еднократен/на/но: 184, 194-195,
201.
едра: 85.

едрилица: 85.
елементарна непогода: 114.
елен: 187.
енс: 89.
еписалонт/и: 188, 192-193, 196-
200, 203-207.
епидемии: 91.
епиклера[т]: 196-197, 199-201, 207.
Ерида: 16.
Ерихон: 175.
Ерусалим: 175.
Есагил: 88.
есен: 164.
Етаним: 164.
Етелејски стартос: 192.
Етеменанки: 15.
етимологија: 106, 141, 145.
Еуфрат: 15, 17, 19, 35.
ефа: 167.
ефод: 165, 177.
ејех: 141.

Ж

ждебе: 132.
жега: 90.
жед: 90.
жезол: 87, 146.
желба/и: 88, 90, 197, 199.
Железно доба: 72.
жена: 29-30, 45, 47, 50-63, 65, 70-71,
96, 98, 100, 104-107, 127, 130-
131, 134-136, 144, 153-156,
159, 181, 185-190, 192, 194-
199, 203, 205-207.
женачка: 105, 198.
женско: 101, 137.
жетва: 32-33, 36, 45-46, 81, 163-164,
176.
живот: 16-17, 20, 51, 53, 60-61, 87,
90-92, 130, 133-134, 136-
137, 143, 155-156, 174, 185,
192, 196, 203.
животно: 74, 78-80, 113-115, 134,

156-157, 159-160, 166.
жиг[осување]: 29, 50, 55, 74, 137.
жиранти: 186.
житарици: 35.
житарки: 115.
жител/и: 16-18, 86-87, 91, 109, 175,
185, 195.
житница: 46, 48.
жито: 17, 20, 31-37, 39-42, 44-48, 64,
77-78, 80-82, 84, 90, 158.
жнеене/ожнејување: 31, 33, 35.
жртва/и: 17, 75, 128-129, 152, 160,
164, 166-170, 175-176,
187, 203.
жртва-излевница: 167.
жртва-паленица: 152, 166-170.
жртва-покајница: 166, 168.
жртва-помирница: 168.
жртва-приносица: 129, 167-168.
жртвеник: 128, 146, 148, 152-154,
166-170.
жртвувања: 128, 164, 166-168, 170.

З

заб/и: 68-69, 98, 155-156, 171.
забелешка/забележување: 42-43,
146-147, 152.
заблуда: 74, 175.
заборав: 90, 160.
забрана/и: 29-30, 41, 104, 141-144,
182.
завеса: 148, 164.
завет: 11, 15, 24, 98, 141, 147-150,
164, 170-172, 175.
заветница: 63-66.
заводник: 159.
загинување: 75, 106-108, 120, 130,
155, 169.
заговор[ник/ци]: 45.
заграда/и: 15, 96, 98, 124, 141, 182.
загуба/губиток: 42, 90, 114, 155.
задавување: 78, 115.
задолжително: 115, 160, 163.

задржување: 24, 31, 38, 58-59, 154,
187-189, 191, 197-199.
заедница/и: 28, 35, 62, 108, 151,
176-177, 195-196.
заедничар: 108.
заедничка/и/о: 42, 53, 56, 105, 187,
192.
заем[одавач/примач]: 34, 38, 40-41,
161.
зајдисонце: 142, 161.
заклетва/заколнување: 25, 42-43,
48, 50-51, 70, 74, 79, 87, 89,
114, 158, 183-184, 186-
187, 189-190, 193, 195,
201-202, 205-206.
заколнување: в. *заклетва*.
закон/и: 11, 18, 87, 89, 140-142,
145, 152-166, 168-176,
181, 191, 199, 205.
Закон на XII таблици: 181, 192.
законик/ци: 11, 14-16, 19, 35, 63,
94-95, 106-107, 110,
123, 146, 174, 180-182.
законодавец: 89, 145.
закоп[ување]: 25, 74.
закрепостеност: 106, 185.
закуп/закупнина: 31-32, 34, 37-40,
76, 109, 125-126.
закупец: 31-32, 37, 39-40, 126.
закуподавач/ец: 31-32, 37.
залог[одавач/примач]: 33, 161,
194, 201-203.
заложник/ца: 56.
залутани животни: 112.
замена: 81, 114, 130, 136-137, 148.
заменик: 28, 107.
замор[ување]: 80.
занает[чија/чисто]: 66, 72, 85,
128, 131, 185.
занемарување: 54.
запалување: в. *палење*.
заплена/запленување: 115.
заповед/и: 88, 90, 141-142, 148,

150, 163-164.
заповедник: 28, 89.
запрега: 115.
запрежна кола: в. *кола*.
запустеност: 27, 31.
зарази: 91.
заробеник/заробување: 17, 21, 26-27, 51-52, 107.
заробување: в. *заробеник*.
засадување: 36-37, 121.
затвореник: 107, 117.
заузднување: 115.
зачин: 171.
заштита: 28, 35, 87-88, 207.
заштитник/чка: 87, 63.
збор/ови: 15-16, 19, 21, 26, 33, 35, 39, 45, 53, 70, 88-90, 106-107, 110, 119, 141-142, 149, 151-152, 155, 159, 162, 174, 182-183.
зборување: 145, 148, 152, 168.
звање: 30, 106.
звук: 145.
зделка: 42.
здрав/о/и: 79, 114, 123.
здравје: 91, 171.
зејтин: 64, 165.
зеленчук: 36-37.
земање: 27, 44-46, 58, 60, 66, 79, 98-99, 102-105, 108-109, 113-115, 122-123, 128-129, 135, 142, 154, 165, 175, 188, 191, 199.
Земја [планета]: 15-16, 88, 90-92, 141, 143, 150, 172, 174.
земја [држава]: 16, 86-92, 97, 101-103, 141, 146, 152, 160, 162-163, 173-176, 178.
земја [тло / парцела]: 32, 129, 141, 149, 152, 164, 176, 185.
земјак [сонарник/ближен]: 143.
земјиште: 25, 31-32, 34, 38, 98, 129, 18.

земјоделец/ци: 34, 81, 106, 121.
земјоделска механизација: 82.
земјоделски правила: 31-38, 78-84.
земјоделски производи: 120, 185.
земјоделски работи: 163-164.
земјоделство: 17, 35, 72, 85.
Зигурат: 15.
зикрум: 63.
златар: 85.
злато: 21, 46, 49, 146-147, 152, 164-165, 173, 177, 182-183.
зло/а: 90-91, 105, 155, 160, 162, 168.
злосторник/ци: 25, 161.
злосторство: 96.
злоупотреба/и: 74, 188.
злочин: 136.
злочинци: 89, 162.
змија: 129.
знаење: 46, 63, 67-68, 74, 113, 131.
знак: 53, 74, 87, 108, 172, 178.
зрелост: 197, 199.
зрнца: 170.

S

свер[ки/ови]: 83, 159, 161, 163.
свезди: 115.
сид: 76, 157.
сидар: 85.
сидини: 92, 143.

И

Игиги: 15.
идол/и: 141, 152, 160.
идолопоклоници: 172.
идолопоклонство: 141, 146, 172.
избавување: 162.
избеган[и] роб[ови]: 24, 102.
избор: 62, 129, 197-198.
извор/и: 11, 91, 141.
изворник: 15, 30, 45.
изгореница: 155.
изградба: в. *градба*.

издавање: 44.
издршка/издржување: 32, 55, 61, 64.
изигрување: 162.
Излез: в. *Исход*.
излекување: в. *лекување*.
изложување: 11, 153, 189-190.
измама: 83, 186, 201-202.
изнајмување: 76-80, 84-86, 107, 113, 115, 126-127, 133.
изнесување: 187.
изорување: в. *орање*.
Израел/Израил: 145, 150, 152, 164, 168, 172-173.
Израелци/Израелити: 145-146, 148, 150-151, 165-166, 169-170, 172-174, 176-178.
изрезбан: в. *резба*.
ику: 32, 35-36, 81, 98.
илки-луѓе/илки-човек: 106-107, 109.
имање: 104.
име: 15-16, 18, 20, 31, 37-38, 40, 87-90, 99, 131, 141-142, 145, 149, 152, 158, 160, 163-164, 174-176, 181, 203.
имот: 21, 26-30, 34, 39, 42, 49, 52, 59-63, 65, 75, 87, 97-98, 106-107, 118, 124, 155, 157-158, 185, 187-207.
ин: 167.
инает: 174.
инвалид[итет]: 99.
Индија: 171.
Индо-европски: 95.
инсигниа: 87.
интерес: 40, 43, 193, 196, 207, 221.
интестатско наследување: 193.
инфекции: 171.
инцест: 57, 134.
Ирак: 15.
Иран: 15, 171.
ирационални доказни средства: 19.

иригациони системи: 35.
Исин: 16.
исказ/и: 22, 183, 201, 205.
испаша/пасење: 35-36.
исплата: 22, 25, 29, 33, 36, 38, 40, 43, 48, 56, 99, 105, 115, 128, 156-157, 159, 195, 202-203, 205.
испорака/испорачување: 41.
исправа: 56, 59, 63-65, 109.
истерување: 20, 53, 57, 60, 67, 115.
истребување: 16, 87, 89, 170, 172, 174.
исфрлање: 60, 106, 129.
Исход: 141-146, 148, 150, 152-178.
исчезнат човек: 107.
исчезната ствар: 22-23, 50.
исчезнато животно: 114.
италик: 19, 95, 182.

Ј

јаболка: 120, 123.
јаболкница/и: 121-122.
јавање: 114, 124, 174.
јавна жена: 63, 65, 67, 135.
јавна исправа: 109.
јажар: 85, 131.
јазик/јазици: 18, 21, 67, 95, 141-142, 152, 181, 221.
јазовец: 177.
јама: 156.
јаре: 133, 164, 176.
јарец: 112.
јачмен: 115-116, 124, 127-128, 163-164.
Јордан [река]: 163.
јувелир: 85.
југ/јужно: 15, 87, 174, 181.
Јудаизам: 145, 152.
Јужна Арабија: 171.
Јужна Италија: 183.
Јужна Месопотамија: 18.
Јужен Оман: 171.

јунак/ци: 91.
јунец: 84, 157-158, 161, 166.
јутар (јутро/јутри): 32, 122, 133.

К

кадење: 146, 168, 170, 172.
кадиво: 168, 171-172.
казна: 20, 21, 23, 41, 46, 68-71, 95,
98-100, 103, 105, 118-120,
124, 135-137, 149, 155, 158,
160, 173, 184, 187, 190, 193,
205-206.
казуистика: 110, 129-130.
калај: 72.
календар: 142, 163-164.
калиграф: 85.
калинка: 122.
калуѓерка: 45.
калцедон: 171.
камата: 33-34, 38, 40-43.
каматна стапка: 40.
камен/камења: 88, 125, 153, 155,
203, 205.
камена плоча/камени плочи: 15-
16, 89, 146, 148-150, 181.
Камено доба: 72, 115.
каменорезец: 85.
каменување: 156.
камшик[ување]: 69.
Канаанци: в. *Хананци*.
канал/и: 14, 34-35.
Кандиј: 181.
капа: 165.
капак: 147.
капетан: 28.
капија: 124.
капки: 171.
караван: 43.
Караитски Евреи: 167.
Каракар: 17.
караница: 70.
карање: 53-54, 70, 105.
касија: 170.

качување: 149, 153.
каша: 115.
квас/квасец: 164, 176.
Кеш: 17.
кидар: 165.
киднапер: 23, 101.
киднапирање: 23, 25, 101-102.
Кизилимарк: 97.
килограми: 121, 167.
километри: 15.
Килос: 192.
кип: 187.
Киш: 16.
клањање: 141, 173, 175.
класа/и: 15, 19, 185.
класја/класје: 158.
клевета/клеветење: 23, 50, 58.
клер/ови: 185, 192.
клетва: 92, 160.
клима[тски прилики]: 163-164, 171.
клинесто писмо: 15, 18, 29, 88, 95,
174.
клир: в. *клер*.
кнез: 16-17, 89-91.
книга: 11, 15, 141, 145, 152, 173.
Кносос: 181.
кобила: 112, 114, 132, 137.
ковач: 85, 131.
ковачница/и: 183.
Ковчег на Заветот: 146-148, 164,
170-171.
Ковчег на Сведоштвото: в. *Ковчег
на Заветот*.
кодификација/и: 11, 110, 181.
кожа: 115, 133, 166.
кожар: 85.
коза: 112, 132-133.
Козмос: 184, 192, 200, 205.
кола: 84, 127.
колачи: 146.
колеги: 192.
колективна одговорност: 25.
колено: 142, 149.

- колење: 126, 157.
 колец/ци: 56, 121.
 колнење: в. *проколнување*.
 колумна/и: 181, 184-185, 188, 190,
 192, 194, 196, 199, 201,
 203, 205, 207.
 колца: 147.
 компензација: 39.
 кондурација: 131.
 конкубина: 45, 52, 54-55, 65.
 конфедерација: 195.
 коњ/и: 110-115, 125-127, 132, 174.
 коњска опрема: 124-125.
 коњушар: 124-125.
 копање/ископачување: 31, 156.
 копје: 26, 121, 124.
 користење: 27, 30, 38, 61, 64-65, 78.
 користољубив: 160.
 Корум: 97.
 коска: 68-69, 73.
 космос: в. *Козмос*.
 коцкаста: 165.
 кошница/и: 118, 145.
 кошничар: 85.
 кошула: 165.
 крава: 112, 114, 131-133.
 крадец: 21-22, 49, 111, 113, 118-
 119, 121, 157-158.
 кражба: 21, 24-25, 43, 49, 82, 110-
 112, 116, 118-121, 123-125,
 157.
 крал[ство]: 15-18, 28-29, 45, 50, 87-
 91, 99, 107, 109, 133-134, 137.
 Крал на правдата: 88-89.
 кралување: 89-90.
 красти: 91.
 крв: 91, 157, 164, 166, 168, 173-176.
 крвна жртва: 166-167.
 крвнина: 70-71, 80, 96-97, 108, 130.
 кремен: 171.
 крепост: 90.
 крив[а/ец/ица]: 49, 52, 54, 91, 112,
 126, 156, 162.
 кривично право: 20, 68.
 кривоклетство: 19, 143, 161-162.
 криење/прикривање: 24, 45, 111,
 113, 126.
 крилја: 147-148.
 Крит: 11, 181, 184, 203.
 кројач: 85.
 круна: 17, 90.
 крупен добиток: 114-115, 131, 152,
 175.
 круша/и: 120-122.
 крчма[рка]: 45-46.
 крши/кршење: 29, 69, 79, 98, 100,
 114, 146, 149.
 ку: 40-41, 45-46, 48, 84.
 кујна: 126.
 кукање: 160.
 култ: 17, 192, 196.
 култивирање: 35-36, 115.
 култура: 30.
 културно наследство: 97.
 купување/купопродажба: 39, 42,
 131-133, 196.
 купувач/и: 22-23, 30, 47-48, 63, 86,
 194.
 курија: 203.
 куртизана: 63.
 куру: 32.
 Кут: 17.
 кука: 19-20, 22-31, 39-40, 45-49, 51-
 63, 66-67, 74-76, 96-97, 99,
 101, 104-106, 108, 118-120,
 126, 130, 136, 144, 158, 186-
 192, 197-198.
 куќен притвор: 47.
 куќна помошничка: 126.
 куче/иња: 117, 137, 161.
 кучкар: 117.
Л
 лав: 78, 83, 147, 187.
 Лагаш: 17.
 лажно ветување: 201-202.

лажно обвинение: 20, 50-51.
лажно пријавување: 50, 83.
лажно сведочење: 20, 143, 161.
лак[о]т/и: 75, 147.
Ларса: 16.
ластегерка/и: 147.
леб/ови: 115, 129, 146, 150, 163-
164, 168, 175,
лебед: 187.
Левити: 150, 166, 173.
лево: 181.
легенда: 145.
легура: 72.
лежарина: 48.
лежење: 162.
лекар/и: 70, 72-74, 91, 99, 155.
лекарска награда: 72.
лекарски грешки: 72-74.
лекување/лечење: 70, 72, 99, 171.
лелек/лелекање: 160-161.
лен: 163, 165, 177.
лепешки: 166.
лесна повреда: 99.
лето: 164.
леш/еви: 91.
ливада/и: 36, 117.
лига: 195.
Лидија: 97.
лик: 141.
лингвист/и: 95.
линија/ии: 26, 171, 181.
литро/и: 32, 124, 127-128, 167.
лихвар[ство]: 41, 160.
лице/а: 25, 30, 35, 96-99, 101, 107-
108, 126, 130, 134, 141, 147-
148, 150-151, 164, 174, 176,
188, 209.
лице-место: 157.
личен доход: 131.
лична имотна одговорност: 34.
личност: 21, 185, 203.
лишување [од слобода/
од наследство]: 46, 65.

лов: 131, 187.
ловец: 26, 131.
ловор: 170.
логор/и: 143, 146, 166, 173.
лоза/и: 120, 122-123.
лозје: 122-123, 133, 158, 163.
лозници: в. *лоза*.
лој: 164, 166.
лојалност: 142.
лонец: 103, 130.
лончар: 85.
Лувиец: 101.
Лувиј: 97, 101-102.
Лувија: 97.
Лувр: 15.
лугал: 89.
лузи: 106.
лук: 120.
лукавство: 186.
лунарен: 163.
лустрација: 168.
лутина: 91, 149, 187.

Љ

љубезен: 149.
љубимец: 16, 18.
љубичесто: 165, 177.
љубов: 105, 136, 142, 153.
љубовциство: 134, 159.
љубомора: 175.

М

магаре: 21, 74, 78, 84, 113-114, 125-
126, 132, 144, 157-158, 162-163.
магии: 129.
маѓесник: 129.
маж/и: 50-52, 54-56, 59-63, 98, 104-
105, 135-136, 154-156, 173,
177, 185-190, 192, 194, 197,
199, 203-204, 206-207.
мажачка: 63, 159.
мажественост: 92.
мажубиство: 56.

- мазга: 84, 112-114, 125, 132, 137.
мајка: 27, 48, 52, 57, 59-60, 66-68,
90-91, 104-105, 129-130, 134,
136-137, 143, 154-155, 161,
164, 176, 189-191, 194, 196,
200, 203, 206-207.
мајор: 28.
Мала Азија: 95.
Малк: 17.
Малкат: 16.
малолетник/ци: 27, 51, 63, 205
мана: 146.
маңдат: 184.
манипулации: 81.
манливост/манлива мерка: 41.
март: 163.
марш: 90.
маса: 146, 164, 185, 188.
маслинарник: 163.
маслинки: 164, 170, 177.
масло: 44, 77, 164, 167, 170-171,
177.
маторица: 116.
матријархат: 72.
макеа: 57, 134.
мачкање: 166, 170.
Машкашабр: 17.
машко: 101, 160, 175.
мед: 146, 173.
Медитеран: 171.
медицина: 171.
меѓа/и: 36, 128-130, 158.
Мер: 17.
мера: 115-116, 147, 168.
мерење/измери: 32, 35-37, 41.
месец/и: 23, 84-86, 91, 100-101,
126-127, 163-164, 175, 197.
Месечина: 163, 187.
месечно: 126-127.
месо: 115, 156, 161, 166.
Месопотамија: 13, 15, 18, 24, 28-29,
32, 34-35, 37, 85, 88,
92, 95, 115, 147, 174.
место: 11, 26-28, 36, 38, 46, 52, 57,
89-90, 92, 152, 154, 157, 159,
166, 168, 182, 196, 199.
метал/и: 22, 72.
металец: 85.
метро/и: 15, 75, 122, 171.
меч: 26, 160, 173.
мечка: 187.
мешавина: в. *смеса*.
мешан брак: 62.
мигранти: 160.
миење: 167, 169, 171.
мијалник: 146, 169-170.
милениум: 11, 174.
милост: 89, 91, 142, 149.
милостив: 149, 161.
милостиња: 161.
мина: 25, 36, 47, 53, 57, 68-71, 78,
80, 97-98, 100, 116, 118, 121,
124-126, 128-129, 132-133,
183.
минерал: 171.
министер: 30.
мир: 17, 28, 87.
мираз: 52-54, 59-65, 104, 191.
мирис/и: 167, 170-172, 177.
миро: 170.
мироварец: 170-171.
миропомазание: в. *помазание*.
мирување: 142.
митани: 141.
мито: 162.
митологија: 147, 187.
младенци: 53.
младоженец: 53, 58, 104.
млеко: 164, 173, 176.
млин: 48.
млинар: 119-120.
мнамон: 202, 205-206.
многубоштво: 141.
мнозинство: 21, 145, 162.
мноштво: в. *мнозинство*.
мобилизација: 28, 107.

- модрица: 155.
 Мојсеви закони: 141-178.
 молење: 88.
 молитва/и: 17, 88, 90, 129.
 монархија: 88.
 монахиња: 45.
 монетарен систем: 183.
 монети: 183.
 моногамија: 181.
 монсуни: 171.
 морал: 160.
 море: 143, 174.
 мостра: 165.
 мотика: 155.
 мрак: 90, 167.
 мрсно: 166.
 мрша: 161.
 мудар/мудра: 17, 87.
 мудрост: 15, 87-88, 165.
 мумии: 171.
 мускули: 73.
 муцка: 79.
 мушкену: 19, 21, 23-24, 53, 62, 68-73.
 муштерија: 45.
- Н**
- набавување: 153.
 набивање: 56.
 наводнување: 34-35, 82.
 награда: 24, 29, 72-76, 83-85, 102, 128, 131, 220.
 наградник: 165, 177.
 надзор: 64, 186.
 надитум: 30.
 надница: 81, 126-127.
 надничар/и: 80, 84-85.
 надомест[ок/ување]: 34, 49-50, 54, 73, 75, 77-79, 82-83, 97, 104, 107, 113-125, 156-159, 187.
 наем: 28, 78-86, 115, 126, 159.
 наемник: 28, 80-81, 163.
 наемнина: 78, 107, 114-115, 127.
 накит: 72, 171, 173-174, 193.
 налевање: 169.
 налог/наложување: 151, 173-174, 176.
 наложница: 54, 153-154.
 намера: 34, 54, 63, 70, 96, 154.
 наметка: 161, 165.
 наметнување: 91, 95, 161.
 намирување: 38.
 Нан: 16-17.
 наплата/наплаќање: 46.
 наплеќник: 165, 177.
 напуштање: 27, 36, 52-53, 62, 107.
 нарав: 156-157.
 нарател/нарачување: 45, 51, 76.
 наредба: 26, 40, 88-89, 149, 151, 167, 169, 173, 175, 177-178, 187.
 народ/и: 18, 20, 24-25, 36, 89, 95, 98, 145, 148-150, 154, 160-161, 163, 170-176.
 народно собрание: 20.
 нарушен углед: 69.
 насад/и: 121-123.
 населба/и: 16, 25, 36, 143, 195.
 насилна смрт: 71, 79.
 насилник: 71, 96-97, 99.
 насилнички деликти: 68-71, 98-101, 155-156.
 насип[и]: 35.
 наследен дел: 61, 64.
 наследник/наследници: 57, 60, 98, 192-193, 196.
 наследно право: 59-65, 190-196.
 наследство: 11, 56, 60, 64-65, 97, 149, 188, 192, 196.
 наследување: 60, 62, 207.
 натпис: 88-89, 205, 207.
 натура[лно]: 32-33, 38, 40, 115, 128, 185.
 неблагодарност: 67-68.
 небо: 15, 88, 90-92, 115, 141, 143,

146, 152, 172.
неважечки: 203.
неверници: 173.
неверство: 50-52, 135-137, 143, 153.
невеста: 53, 58, 104.
невиност: 20, 162, 185.
невнимание/невнимателност: 34,
49, 73, 83, 87.
невреме: 32-33.
негрижа: 34, 73, 156-157.
недвижност[и]: 39, 160.
недомаќинка: 54.
недораснатост: 23, 60.
недостаток: 167, 207.
недостоен: 58, 134, 137, 142.
ненамерно: 70, 108, 154.
неплаќање: 106.
непокор: 130, 174.
непослушност: 87, 149, 174.
непочитување: 143.
неправда/и: 54, 142, 160, 162.
непрекинато: 36.
непријавување: 111.
непријател/и: 17, 26-27, 43, 87, 91,
103, 172.
непрофесионална градба: 75.
непца: 171.
неработење: 142-143.
неред: 91.
нескротено животно: 80.
неслагање/неслога: 108, 193, 195.
несовесност(ен/на): 22-23, 28, 44,
49, 67, 74, 80, 111, 113.
неспособност: 99.
несреќа: 17, 26, 83, 92, 108.
нестручност: 73.
нечесност: 16, 20, 28, 41-42.
нечист: 134.
нечисто[тија]: 137, 166, 172.
нива: 31-33, 35-37, 81-82, 98, 113,
117, 122, 158, 162, 164.
Нил: 145.
Нинива: 18.

Нипур: 16.
Нисан: 163-164, 175-176.
Нова година: 84.
нога/нозе: 26, 79, 91, 99, 114, 155,
167, 169.
нож: 72-73.
ноксална одговорност: 119.
норма/и: 110, 152, 182.
нормативен дел/текст: 15, 181.
нос: 100, 119-120.
носечки сид: 76.
нок/и: 57, 91, 150, 157, 164, 167,
178, 186.
нудуну: 61.
нумерација/и: 19, 38, 95, 152, 181-
182.

О

обвинет/а: 19-20, 206.
обвинител: 19.
обврска/и: 34, 44, 56, 80-81, 96-103,
107, 110-113, 115-120,
122-126, 190, 204.
обележување: 74, 137.
обесчестување: 134, 159.
обесштетување: 102.
обивање: 49.
обид: 110, 115, 118, 186.
обичај: 11, 36, 51, 181.
објект: 75, 126.
облак: 149, 178.
облека: 129, 154, 158, 165, 188, 193.
облигации (облигациони правила/
облигациони односи/
облигационо право):
46, 95, 106, 108-109,
158-159, 181, 201-203.
обљуба: 51, 57, 135-136, 185-186.
обол/и: 186.
обработка/обработување: 31-33,
64, 80, 122, 127, 129.
обработлива површина: 35, 37, 123,
185.

- обработувач: 33-34, 153.
 образ: 69-70.
 образец: 147.
 обрач/и: 130.
 обред[ен]: 17, 30, 168-169, 175.
 обредна хигиена: в. *хигиена*.
 оброци: 203.
 овен/ни: 110-112, 157, 166-167, 177.
 овластување: 166.
 овошје: 123.
 овошки: 38, 122.
 овоштар: 121-123.
 овоштарник/ци: 36-38, 61, 122-123.
 овчар: 35-36, 82-83, 106, 117, 130.
 овчарско куче: 117.
 овца/и: 21, 35, 82-83, 108, 110-112, 115, 120, 122, 129, 132-133, 136-137, 149, 157-158, 161.
 оган: 25-26, 122, 146, 158, 166, 177-178.
 оглавник: 115, 124.
 ограбен: 25, 124.
 ограда/и: 35-36, 121-122.
 одбивање: 58-59, 105, 107, 119, 159.
 одводнување: 35.
 одгледувач: 67, 117.
 одговор: 148-149, 173.
 одговорност: 25, 34, 56, 86, 96, 119, 206.
 одежди: 165.
 одлука/и: 20, 89-90.
 одмазда: 154-155, 157.
 одмор: 142-143, 148, 162-163, 172, 176.
 одработување: 99, 119-120, 126, 195.
 одред/и: 91.
 одредба/и: 25, 38, 43, 81, 95, 110, 141, 165-166, 176, 181-182, 191-192, 207.
 одрекување: 44, 48-49, 105, 129-130, 183, 187, 202, 206.
 одржувачка: 27.
 оклеветување: в. *клевета*.
 око/очи: 20, 25, 67-69, 72-73, 79, 90, 115, 134, 149, 155, 162.
 окови: 91.
 октадрахми: 183.
 октомври: 164.
 олтар: 153.
 олуја: 32.
 Оман: 171.
 оникс: 171, 177.
 опакост: 149.
 опаш/опашка: 79, 108
 опашување: 165, 173.
 операција: 74.
 оплодување: 37-38.
 опожарување: 122, 158.
 опомена: 156.
 опрашување: 37-38.
 опрема: 84, 124-125.
 опустошување: 27, 33, 90, 121-123, 158.
 Ор [планина]: 150.
 орално здравје: 171.
 ораница/и: 61.
 орање/изорување: 31, 78, 81, 112, 127, 159, 164, 176, 181.
 оратор: 150.
 орел: 147.
 оригинал: 11, 15, 19, 21, 30, 43, 95-96, 141, 149, 152, 181-182, 184.
 ортак[лак]: 42, 108, 202.
 оружје: 25, 72, 87, 91, 203.
 оруж[е]ник: 26-27, 29-30, 106-109.
 офранодикаст: 207.
 осакатување: в. *сакатење*.
 осветување: 128-129, 142.
 осквернување: в. *сквернавење*.
 осле: 156-157.
 ослепување: 68, 73, 79.
 ослободеник/ци: 19, 21.
 ослободување: 24, 28, 47, 74, 79,

114, 153, 155-156,
162, 183, 195, 203.
осрамотување: в. *срам*.
остава: 48-49, 158.
оставање: 31, 37, 50, 56, 62, 64, 81,
91, 105, 118, 142, 149,
156, 158-159, 162, 164,
176, 188, 194, 199, 201,
205.
оставина: 64-65, 196, 204.
оставител: 191-192, 201, 207.
оставаодавач: 49.
оставопримач: 49, 158-159.
остров: 11, 181.
остроумие: 87.
осуда: 90, 183,
осуден/а: 124, 182, 185, 190, 201,
203, 205.
отвор: 34, 72-73, 83, 156.
отец: 89.
откуп[нина]: 27-28, 48, 153-154,
156, 168-169, 176, 186, 195.
отплата: 30, 40, 48, 157, 195.
отпор: 136.
отпуштање: 53-54.
отфрлање: 189.
окоравување/окорување: 79, 115.
очевидци: 202.
очистување: в. *прочистување*.
оштета: 35-37, 47, 53, 68, 71, 74, 80,
98-103, 107, 110-126, 155,
159.
оштетен: 99, 103, 119-120, 126.
оштетување: 76, 82, 89.

П

па: 124.
пазар/и: 20, 196.
пазарна вредност: 73, 79.
пазарни правила: 130-133.
пакост: 115.
палење: 45, 120, 122, 158, 166.

Палестина: 152, 174.
палуба: 85.
Памфилија: 97.
Пантеон: 92.
параграф/и: 19, 96, 182.
пари[чки/парични единици]: 20,
22, 24, 29-30, 33-34, 38-45, 47-
48, 60-61, 63, 71, 76-77, 79, 81,
83, 86, 98, 156-158, 160, 169,
182-183, 186, 188, 191, 203,
205-206.
Париз: 15.
парична казна: 68-71, 98-100, 119,
187.
парница (процес): 20, 162, 184.
парфеми: 171.
парцела: 31, 37, 106, 185.
парче/парчиња: 21, 167.
пасење/испаша: 35-36.
пасиште/а: 17, 36, 112.
пастир: 16, 18, 35, 82-83, 87.
пасторка: 136.
Пасха: 176.
пат[ишта]: 27, 43, 46, 54, 87, 90,
148, 171, 178.
патес: 89.
патесијат/и: 28, 88.
патешествие: 146, 178.
патник: 42-43.
патријарх: 145, 166.
патријархат: 72, 181, 185, 191-192.
патрохои: 196.
патување: 42-43, 152, 178.
пациент: 72.
Педесетница: 176.
периеци: 185.
Персија: 15.
персонална егзекуција: 34.
песна: 149.
Петокнижие: 152.
печат: 29.
пиво: 115, 129.
пиење: 45, 150.

- пијалок/ци: 45-46.
 пирамида: 15.
 пироман: 120, 122.
 пироманство: 120.
 писар: 29.
 пискот: 160.
 писменост: 72, 202.
 пишување: 9, 15, 20, 29, 33, 41, 44,
 89, 95, 141, 146, 149-
 150, 152, 181, 205.
 план[ирање]: 11, 32-33, 178.
 планина/и: 21, 136, 145-146, 149-
 150, 163, 174, 195.
 платеник/ци: 26, 28.
 плаќање: 28-30, 34, 39, 48, 85, 99,
 106, 109, 133, 136, 154, 190.
 платно/а: 85.
 плач: 160.
 племе/иња: 145, 161, 166, 174, 182,
 195, 197.
 племенитост: 17, 177.
 плен: 118.
 пловење: 77.
 пловило: 76.
 плод/ови: 38, 70-71, 100-101, 114,
 123, 162, 164, 176, 193.
 плодност: 32, 35, 37-38, 91.
 плодуживање: 52.
 плоча/и: 88-89, 95, 145-146, 148-
 150.
 плоштад/и: 20, 196.
 плуг: 82.
 побарување: 23, 46-47, 49, 80, 86.
 победа: 17, 88, 91.
 победник: 184.
 поведение: 45, 160.
 повереник: 30.
 повреда/и: 70-71, 96-101, 114, 155-
 156.
 повреден/о: 70, 73-74, 98-99, 114,
 155.
 површина: 32, 35-37, 75-78, 81-82,
 98, 121-122, 128.
 поглавар/и: 151, 161.
 поданик/ци: 17-18, 88-92, 109.
 подарок: 53, 56, 58-65, 109, 188,
 191-192, 194, 203.
 поделба: 15, 32, 34, 36, 60-63, 105,
 109, 152, 157, 181, 190-
 193, 199, 204.
 подземје: 90.
 подивување: 80.
 подмитлив судија: 20.
 подножје: 146, 149, 166, 169-170.
 поење: 108.
 пожар: 25, 108, 122, 158.
 пожарникар: 25, 108.
 позајмица/позајмување: 33, 40-44,
 46, 47, 114, 160.
 познаник: 158.
 појас/и: 15, 146, 165.
 покајание: 146, 166.
 поколение/ја: 165-166, 168-170,
 172.
 покорност: 18, 142.
 покривка: 161, 165.
 покровителство: 203.
 покуќнина: 191.
 поле: 24, 26-37, 52, 56, 59, 64, 67, 78,
 80-82, 91, 98, 106-107, 109,
 113, 115, 122, 127-129, 161.
 полен: 37-38.
 ползење: 187.
 поливање: 166.
 полигамија: 154.
 полис/и: 181, 183-184, 189, 195,
 204.
 полнолетни: 26, 51, 194, 202.
 полноважни: 201.
 полнороден: 199.
 полов однос: 134-135, 186.
 полого општење: в. *полов однос*.
 положба: 30, 181, 185, 201,
 положување/полагање: 147-148,
 166, 202.
 полски алатки: 82.

- полубрат/ќа: 60.
 полугодишно/и: 110-112, 132-133.
 полусестра: 65.
 полускапоцени камења: 171.
 помагање: 108, 161.
 помагач: 91.
 помазание: 166, 170, 177.
 пометнување: 71, 100-101, 155.
 помилување: 137.
 помор: 173.
 помош[ник/ничка]: 16-17, 37, 42-44, 127, 161, 182, 202.
 попис: 168-169.
 опишување: в. *попис*.
 поплава: 32-35.
 поправка: 76, 83, 88, 131.
 пораз: 18, 21, 26, 91, 184.
 поредок: 88, 171.
 пород: 54, 59.
 порта: 15, 36, 124, 136-137,
 посветеник/ца: 30, 45, 50, 52, 63, 64-65.
 посветување: 28, 30, 65, 142, 160-161, 165-166, 170, 172-173, 175-176.
 посвоеник: 66-67, 204-205.
 посвоител/и: 67, 203-205.
 посвојување: 66, 203-204.
 посед[ување]: 27-30, 106-107, 153, 188, 193, 202.
 посинок: 66.
 последица: 100-101.
 послуга: 113, 159.
 послугодавач: 113.
 постела: 50, 54, 155.
 потковица: 125.
 потколеници: 167.
 поткраднување: 80.
 поткуп: 162.
 потомство: 52, 91, 169.
 потомци: 142, 150, 204.
 потопување: 76-77.
 потпирка: 170.
 потпорен сид: 76.
 потстанар: в. *станар*.
 потфат: 42, 44, 202.
 почва: 35, 91.
 почек: 45-46.
 починат: 63, 70, 96, 202.
 починка: 142, 162-163, 172, 176.
 прав: 87, 146, 171.
 правда: 16, 18, 28, 87-89, 121, 130, 161-162.
 праведност/правичност: 18, 87-89, 161-162, 191, 205.
 правила: 19, 26, 31, 40, 45-46, 87, 89, 106, 128-129, 131, 182, 192, 195-196, 203, 205.
 правилник: 169.
 право (објективно): 11, 13, 16, 18-19, 21, 29, 59, 68, 88-90, 93, 95, 109, 119, 139, 145, 160, 179, 181, 183, 187, 190, 192, 196.
 право (субјективно): 29, 35, 39, 54, 60, 62, 88, 105-106, 154, 185, 188-189, 192, 197, 199, 202, 205.
 правнуци: 192.
 праг: 153.
 празник/ци: 142, 163-164, 175-176.
 празнување: 163, 172, 176.
 пракса: 110.
 прамера: 168.
 прародител/ка: 91.
 прасе/иња: 116.
 Прва книга Мојсеева: 15.
 првенец: 66, 91, 161, 220.
 Првобериќет: 163-164.
 првосвештеник: 17, 150, 164-165.
 пребивање: 59.
 пребројување: 168.
 преведување/превод: 15, 18-19, 26, 28, 30, 32, 38, 45-46, 53, 63, 81, 85, 95, 97, 100, 141, 145, 149,

- 153, 169, 177, 182,
192.
- преведувачи: 30, 149.
- превез: 151.
- превод/и: в. *преведување*.
- превоз: 46.
- преврски: 92.
- предавање: 28, 31, 36-37, 41-42, 44-
46, 48-49, 80, 87, 91,
119-120, 158.
- предавници: 25.
- предание: 187.
- предбрачен дар: 53, 58-60.
- предградие: 18.
- предел/и: 17, 35, 115, 163.
- предено: 177.
- предење: 124, 165, 177.
- предумисла: в. *умисла*.
- преѓа: 165, 177.
- преженување: 55, 195.
- преземање [имот/долг]: 36, 106-
107, 205.
- презирање: 89.
- прекин[ување]: 85, 108, 137, 167,
184.
- прекршок: 158.
- прелажување: 44.
- преливање: 167-168.
- преливница: в. *преливање*.
- прељуба: 50-51, 136-137, 143, 185-
186.
- прељубник: 51, 137, 186.
- прељубница: 51.
- прељубници: 50, 136, 186.
- премажување: 51-52, 62-63, 135,
188, 199.
- преминување: 72, 108, 150, 176,
190.
- премудрост: 16, 87, 177.
- препишување: 29-30, 61, 149.
- препознавање: 22-23, 87.
- препродажба: 30, 43, 48.
- пресвет(а/о): 168, 170, 172.
- престап: 142, 149, 158.
- престојување/престојувалиште:
146-147, 190.
- престол: 16, 90-91.
- престолнина: 15, 17, 65, 102.
- престолонаследник: 91.
- пресуда: 20, 182, 184-185, 202.
- претприемач: 42-43.
- претскажувач: 30.
- претстојник: 28.
- префект: 28.
- прехрана: 130.
- прибежиште: в. *азил*.
- прибор: 170.
- приватна сопственост: 30, 181, 185,
191, 207.
- приватни деликти: 113-125.
- приведување: 49.
- приговор: 22
- приготвување: 37, 170.
- придојденик: 144, 160, 162-163.
- придружник: 26.
- признавање / признание: 61, 189.
- признаница: 44.
- пријавување/повикување: 24, 96-
97, 111, 113.
- пријател/и: 58, 173.
- приквечер: 142, 167.
- прикривање: в. *криење*.
- прилика/и: 11, 43, 163-164, 188.
- прилог: 168-169, 177, 183.
- примање: 16, 21, 24, 30, 32-33, 41-
44, 49, 59, 81, 83, 130,
149, 158, 162, 165, 189-
190, 192, 194, 196, 201,
203-205.
- примопредавање: 41, 119-120.
- принесување: 128-129, 160, 164,
166-170, 175-176, 187, 203.
- принос: 31-32, 35, 37-38, 83, 129,
161, 167-169, 177.
- принова: 83.
- принудна работа: 78.

- принцип/и: 32, 34, 110.
 приплод: 78.
 природна смрт: 47, 78-79, 114.
 присвојување: 18, 41, 46, 48, 80, 113.
 присилна смрт: 47, 70-71, 73, 79-80, 96-97, 114, 130, 154, 156-157.
 пристрастност: 162.
 притвор: 47.
 притворен[ик]: 182.
 притворител: 24.
 приход/и: 187-188, 197, 200, 207.
 пркос: 87, 141.
 прободување: 80, 156.
 продавач: 22-23, 30, 86, 194.
 продажба: 23, 29-30, 34, 43-44, 47-48, 55, 61, 63-64, 83, 86, 153-154, 156-157, 193-195, 201.
 проклет/а: 159-160.
 проклетство: 89, 92.
 проколнување: 90-92, 129, 155, 161.
 промисленост: 88-89.
 пронајден човек/роб/крадец: 101-102, 154, 158.
 пронајдена ствар: 22.
 пронајдено животно: 111-113.
 проневера: 158.
 пропаѓање: 77, 81, 90.
 пропаст: в. *пропаѓање*.
 пророк: 145, 149-150, 152.
 проститутка: 63, 135.
 простување: 33, 43, 99, 103, 137, 149, 155-156, 162, 168.
 простум: 16.
 протерување: 57, 60, 174, 176.
 противвредност: 30-31.
 противприроден блуд: 134, 137, 160.
 процес: 20, 23, 28, 162, 181, 184, 207.
 процесни правила: 19-20, 182-184.
 прочистување: 16, 146, 168-169.
 проштевање: в. *простување*.
 прскање/попрскување: 166.
 прст: 50-51, 146-147, 166.
 прстенести: 147.
 птици: 131.
 пурпур: 165.
 пустина: 146, 148, 152, 174, 178.
 пуштање [на слобода/на стоката]: 36, 47, 158, 182.
 пцовисување: 79, 114, 156-159.
 пцуење: 161.
 пчелар: 118.
 пчели: 118.
 пченица: 164.
- Р**
- раат: 91.
 рабини: 167.
 работа/работење: 11, 37, 43, 47, 78, 83, 87, 90, 99, 127, 131, 142, 172, 176-178.
 работна рака: 131.
 работник/ци: 80-81, 126, 178.
 раѓање: 48, 52-55, 57, 59-62, 67, 81, 153, 189-190, 196.
 разбојништво: 17, 23, 25.
 развод: 52-55, 154, 187, 189.
 развратник: 133.
 разговор: 146, 150-151.
 разделба/разделување: 136.
 раздолжување: 40, 44.
 разум/но: 90, 169.
 разурнување: 175.
 рака/раце: 46, 67-68, 73, 74, 80, 91, 96-99, 114, 131, 146-147, 149-150, 154-155, 157-158, 163, 166, 169-170, 173, 176, 183-184.
 ракав/и: 165.
 ракополагање: в. *положување*.
 рало: 82.

рамнење: 81.
рамници: 91.
рамнотежа: 88.
рана/и: 72-74, 91, 99, 155.
расадник: 121.
раскин[ување на договор / брак]:
32, 53.
располага[ње]: 29-30, 42, 64, 155,
185, 196.
расправија: 70.
расправање: 88-89.
распределба: 190.
рачки: 147.
Ревнител: 175.
ревносен: 141.
регрут: 107.
регрутирање: 28, 166.
ред/ови: 15, 28, 38, 88-89, 91, 181,
192-193, 203, 209.
редактор: 15, 19, 95-96, 141, 152,
182.
редигирање: 19, 95-96, 182.
редослед: 85.
резба/и: 16, 87.
резервоар[и]: 35.
реинтеграција: 26.
река: 15, 17, 19-20, 51, 97, 102, 108,
145, 163.
реколта: 36-37.
религија: 30.
религиозен данок: 168-169.
релјеф: 16, 89, 183.
рента [натурална/парична]: 32-33,
133, 185.
реси: 165.
рецепт: 172.
реципроцитет: 83.
решу: 19, 21.
ризик: 32, 43, 49, 78-79, 83, 159.
Римјани: 181.
римски броеви: 19, 95, 181.
Римско право: 11, 21, 29, 119, 160,
181, 183, 192, 220.

ритуал/и: 17, 128, 146, 168-169.
ритуални правила: 128-129.
роб[инка/ови]: 19, 21, 23-24, 34,
47-48, 50, 55, 61-63, 69-75, 80-
81, 86-87, 96-103, 105-106, 118-
122, 129-130, 135-136, 142, 144,
153, 155-156, 163, 182-186, 190-
192, 196.
роба: 34, 41-42, 44, 77.
рог/ови: 79-80, 114, 166, 168.
род/ови: 161, 164, 184, 192, 203.
родилка: 190.
родител/и: 60, 66-68, 91, 104, 143,
189-190.
роднина/и: 25, 47, 135, 154, 186,
189, 192, 197, 199-201, 207.
родоначалник: 145.
родосквернавање: 57, 134.
рожба: 196.
рок: 23, 40, 182-183, 186, 196-197,
201, 206.
ропски знак: 74.
ропство: 34, 46-47, 62, 81, 141, 153-
154, 157, 185.
руно: 133.
рушевини: 15, 91, 181.
рушење: 75-76.

С

Сабат: 142, 176.
сабота: 142-143, 172, 176-177.
Саваот: 149.
Сагила: 16.
сад/ови: 103, 124, 146, 171.
садници: 121, 123.
сакатење: 68-69, 79, 158-159.
сакел: в. *шекел*.
сало: 117, 166.
самар: 124.
Самарјани: 167.
самовластие: 46.
самоволие: 185.
самопомош: 182.

- самопридонес: 177.
самрак: 167.
Сандак на Сојузот: в. *Ковчег на Заветот*.
- санирање: 75.
сар: 75.
Сасаниди: 15.
свадба: 58.
сватови: 104.
сведок/ци: 20-23, 29, 42, 44, 49, 113, 145, 158, 183-184, 186, 188-189, 193-194, 201-203, 205-206.
сведочење/сведоштво: 20, 143, 145-147, 161-162, 183, 190, 202.
сведоштво: в. *сведочење*.
свекор: 57, 135.
свет/о: 15, 17, 28, 30, 90, 141-142, 145-147, 149, 154, 160-161, 165, 168-172, 176, 178.
светилиште: 15-17, 146, 148, 160, 168, 177-178.
светилник: 146, 164, 170.
Светиња [на светињите]: 146, 147-148, 168, 170, 172.
светлина: 87, 150-151.
светогрдие: 21, 159.
свештеник/ци: 17, 29-30, 52, 64, 89, 128, 137, 146, 150, 164-166, 169, 177.
свештенослужител/и: 30, 170.
свештенство: 160, 166.
свиња: 21, 116-117, 137.
свршеница: 154.
свршувачка: 105, 159.
сеалка: 82.
север: 87, 97, 174, 195.
Северна Африка: 171.
седло: 125.
седмица: 142, 163.
Седмици [еврејски празник]: 176.
сеење/засејување/посевање: 31, 34, 80, 162, 164.
сезона: 35.
секел: в. *шекел*.
сексуални деликти: 133-138, 185-186.
сексуални односи: 54, 57, 135, 137.
селани: 185.
селидба: 187.
село/а: 36, 126, 143, 190.
семејно право: 66-68, 192.
семејство: 25, 67, 96-97, 105, 135, 171, 181, 185.
Семити: 18, 174.
Сеници: 164.
сено: 120, 127.
сепаленица: в. *жртва-паленица*.
септември: 164.
Септуагинта: 149, 152.
сестра/и: 65, 136, 150, 187, 192, 204.
сечење (отсекување/пресекување/исекување/расекување): 36, 67-68, 70, 79, 87, 91, 99-100, 122-123, 167, 175.
Сиван: 176.
сикел: в. *шекел*.
сила/и: 33-34, 51, 79, 83, 91, 114, 149, 185, 191.
силен: 16-17, 91.
силување: 51, 136, 185-186.
силовит: 89.
симбол/и[зирање]: 15, 26, 87, 183.
син/ови: 15, 18, 21, 23, 26-27, 47, 56-57, 59-61, 66-68, 70, 75, 80, 91, 108, 129-130, 134-135, 142, 145, 150, 153-154, 156, 161, 163-166, 168-170, 172-173, 175-176, 178, 190-194, 196-197, 202-204, 207.
сина [боја]: 165, 177.
Синај: 145-146, 149-151, 174.
Синајска Гора/Планина: в. *Синај*.
Сипар: 16.

- сираци/сирачиња: 63, 160.
 Сирија: 171, 174, 195.
 сиромав/си: 52, 160, 162-163, 169.
 сиромаштија: 52, 91, 160, 162-163, 169.
 сиситии: 203.
 ситен добиток: 112, 132, 152, 157-158, 175.
 Сихем: 175.
 скап/и: 46.
 скапоцени камења: 46, 87, 171.
 сквернавење: 57, 134, 153, 172.
 Скинија: 146, 148, 151, 164, 167-171, 178.
 скиптар: 17, 87, 90.
 скршеница: 68.
 скулптура: 141.
 слика/и: 88-89, 91, 141, 183.
 сликовно писмо: 95.
 слободен човек: 19, 46-47, 52-53, 62, 68-73, 80, 96, 98-100, 105-106, 118-121, 129-130, 134-137, 182-183, 185.
 слој: 29, 185.
 слуга/слугинка: 54-55, 144, 162, 185.
 служба/служење: 28, 35, 48, 66, 106-107, 141, 150, 153, 160, 164-166, 169, 173, 184-185, 196.
 службеник: 207.
 служење: в. *служба*.
 случај: 19, 30, 47-49, 110, 119, 136-137, 150, 153, 160, 185-186, 192, 194, 196, 198, 200-201.
 случајно[ст]: 78-79, 175.
 смеса: 170-171.
 сметка/и: 41, 43, 181.
 смирна: 170.
 смола: 171.
 смрт: 23, 47, 56-57, 62, 64, 70-71, 73, 78-80, 90-92, 96-97, 113-114, 130, 150, 154-157, 160, 169, 172, 177, 193.
 смртна казна: 19-26, 28, 42, 45, 47, 51, 56, 71, 74-75, 95, 124, 129-130, 133-134, 136-137, 154.
 снаа: 57, 135.
 снег: 163.
 сноп(је/ови): 127, 158.
 собир: в. *собрание*.
 собрание: 20, 109, 164, 203, 205.
 совесен/совесност: 22, 74.
 сограѓанин: 101.
 содомија: 133-134, 160.
 содружник: 108-109.
 сожител: 86.
 создавање: 16-18, 35, 67, 89, 95, 143, 172, 181.
 Создател: 142.
 сојуз: 147, 149, 172, 175, 195.
 солзи: 91.
 солидарна одговорност: 42, 56.
 сон: 90.
 сонародник: 143-144.
 Сонце: 16, 18, 88, 129, 142, 157, 167, 187.
 сопруг/а: 50-53, 55, 59, 61, 136-137, 154-155, 159, 198.
 сопружник/ци: 50, 104, 187.
 сопственик: 22-23, 29, 31-33, 35-40, 46, 48-49, 63, 72, 74-80, 82-83, 103, 112, 115, 117, 128, 153, 155-159, 186.
 сопственичка тужба: 49.
 сопственост: 25-28, 30, 38-39, 50, 64, 76, 120, 155, 183, 188, 191, 207.
 сосед/и: 31, 34-35, 37-39, 101-102, 122, 129-130, 158-159, 161, 173.
 соучесник: 45.
 Спарта: 185, 203.
 спасен: 108, 145.

- спасоносен: 87.
спасување: 77, 108, 115, 145, 156.
список: 85, 168, 177.
сплав: 76.
спомен: 90, 169.
спомен-плоча: 88.
споменик/ци: 16, 88-89, 181.
спор (судски): 20, 24, 44, 87-89, 105, 158, 162, 182-184, 188, 189, 192-195, 201-203, 205-207.
спротивставување: 130, 194-195.
срам/осрамотување: 53, 58, 91, 104-105, 137.
срамни дела: 137-138.
сребреници: 169.
сребро: 21-22, 24-25, 34, 36, 40-41, 46-47, 49, 53, 57, 68-76, 78, 80, 82, 85, 97-100, 102-103, 107, 114-127, 129-133, 152, 156, 159-160, 177, 182-183.
среброљубие: 144.
средба: 146, 148, 151, 164, 178.
средина: 15, 175, 202.
Средоземно Море: 181.
средства: 76, 120.
срце: 16-17, 88, 91, 177.
стадо: 78, 83.
стакта: 171.
станар[ско право/ина]: 39-40.
стап: 87, 155.
стапица: 175.
стапка/и: 40, 147.
Стар век: 115.
Стар завет: 24, 98, 141, 149.
Стар свет: 98.
старател[ство]: 189-190, 207.
старешина/и: 25, 28, 151, 161.
староседелци: 106, 109, 175.
стартос: 192.
статер/и: 182-188, 190, 193, 202-203, 205.
статуа: 124, 141.
статус[но право]: 19, 21, 24, 109, 154, 183, 195-196.
статусен спор: 87, 182-184.
ствар/и: 20-23, 46, 49-50, 61, 103, 158, 160, 187-188, 191, 193-194, 201.
стварно право: 29, 95, 181.
стела: 15, 89.
Стрелачка: 187.
стелна крава: 114, 132.
стихови: 141, 152.
стог: 120.
стока [добиток/роба]: 29, 34-36, 46, 80-82, 84, 156, 158, 190-191.
столар: 85, 131.
столб/ови: 15, 89, 153, 175, 181.
стопала: 153.
стопан: 37, 48-49, 110-116.
сторување: 17, 49, 57, 60, 73, 87, 89, 119, 129, 130, 133-134, 137, 161, 174, 178, 199, 201, 203.
сточар: 81, 108.
сточна храна: 80, 115.
страв: 87, 89, 145.
страдалник: 160.
страна: 15, 19, 26-27, 35, 60, 86, 89, 95-96, 102, 104-105, 127, 141, 147, 152, 182, 187, 192, 202.
странец: 89, 101, 142, 154.
странка: 183, 194, 201.
странкиња: 137.
странство: 86, 221.
стрижење: 133.
стрико/вци: 135, 196-197, 200-201.
стриште: 158.
стројништво: 60, 65.
суд: 19, 47, 49-51, 54, 68, 81, 83, 87, 129, 162, 182, 184.
судбина: 15, 90.
судија/судии: 20, 22-23, 60, 63, 88, 90, 153, 155, 158, 161, 183-184, 187, 192-195, 197, 201-202, 205-206.

судница: 205.
Суза: 15.
сума: 43, 99, 103, 105, 118, 132, 184,
193, 195.
Сумер: 18, 87.
сумерски јазик: 21, 30.
Сумерци: 15, 18.
сусам: 33-34.
суша: 33.

Т

таблица/и: 29, 33, 109, 181, 192.
табличка: в. *таблица*.
тајна/тајност: 29, 54.
талант/талент: 25, 97, 121, 183.
талент: в. *талант*.
талион[ско начело]: 68, 155.
тарифа: 34, 40, 73-74, 81-82, 84-85.
тарифник за цени: 131-133.
татко[вци]: 27, 52-55, 57-68, 88,
104-105, 109, 134-135, 142,
145, 149, 154, 159-160, 186,
190-197, 199-200, 202, 206-
207.
творец: 17, 90.
тврдоглав: 174.
тег: 168.
тежина: 24-25, 36, 41, 45, 47, 53, 57,
68-73, 76, 78, 80, 82, 84, 86,
97-98, 100, 102-103, 107,
114, 116-119, 121, 123-127,
129, 131, 133, 156, 167,
169, 183.
текст: 11, 15, 18-19, 30, 38-39, 41-
43, 82, 85, 95-97, 107, 120-
122, 124-127, 129, 134-135,
137, 141, 152, 181-182, 184,
188, 202, 209.
теле: 132-133, 146, 166, 173.
телесни казни: 70, 119-120.
телесни повреди: 68-71, 98-101,
155-156.
тело: 51, 96-97, 126, 137, 159, 161,

170.
темел/и: 11, 15, 28, 88, 90, 92.
темелник: в. *темел*.
темјан: 146, 168, 171-172, 177.
темница: 167.
теократи: 88.
тепање/тепачка: 68, 70, 79, 116-
117, 121, 130, 155.
тепачка со смртни последици: 70,
130.
терач: 84.
терет/и: 39, 65, 79, 161.
тест: 58-59.
тестамент: 56.
тетраграм: 141.
тетрадрахма/и: 182-183.
течност: 167.
тешта: 136.
Тигар: 35.
тигар: 187.
тирхата: 53, 58.
титула: 18, 30, 66, 89, 149-150.
Тишри: 164.
ткаенина: 124.
ткаење: 187-188.
ткајач: 85, 131.
товар/товарење: 65, 77, 127, 162.
товарање: в. *товар*.
товарен брод: 77.
товена свиња: 116.
толкува[ње/ч]: 30, 81, 182.
толчење: 146, 164, 171.
топење: 163.
Тора: 152.
традиционално: 168.
трајно: 153, 165-166, 168.
трамба[ње]: 30.
трансакција: 21.
трансмитаер: 196.
трансформација: 88.
трговец: 27, 30, 33-34, 38, 40-44, 48,
87, 97.
трговски добра: 34.

трговски патишта: 171.
 трговски патник: 42-43.
 трговски правила: 40-44.
 тревар: 106, 130.
 третман: 67.
 трибол: 186.
 трибут: 29.
 Трисвета песна: 149.
 трње: 158.
 трошок/ци: 33, 75-76, 99.
 трпеза/и: 146, 203.
 трска/и: 91, 170.
 триба: 197.
 труба: 145.
 труд: 11, 164.
 трудница/трудна жена: 70-71, 100-101, 155, 190.
 труп/ови: 91.
 трупи: 90, 92.
 туѓ/а/и/о [нива/дрвја/поле/жена/роб/брод/говедо/земја/ствар...]: 23, 30, 35-36, 51, 69, 74, 77-78, 86, 96-103, 113-120, 122-123, 126-127, 144, 154, 157-159, 163, 184, 193, 205.
 туѓина: 195.
 туѓинец: 162, 170.
 тужба/тужење: 49-50, 197, 206.
 тужен: 23.
 тужител/и: 197, 202, 206.
 тукул: 106.
 туника: 165.
 Туран-ки: 16.
 турбан: 165.
 Турција: 95, 97.
 татор[ство]: 186, 207.
 Тутул: 17.

Ќ
 ќелија: 133-134.
 ќерка: 29-30, 47, 57-58, 62-65, 70-71, 91, 134, 136, 142, 145, 153-154, 156, 187-188, 191,

194, 196, 207.
 ќерка-наследничка: в. *епиклера*.
 ќотек: 47, 79.
 куп: 146.
 кутук: 120.

У
 убиен/о/и: 22, 47, 78, 80, 96-98, 130, 154, 157.
 убиец: 70, 96-98.
 убиство: 19, 56, 95-98, 143, 154, 157.
 уво/уши: 70, 87, 100, 119-120, 153.
 углед: 50, 69.
 угнетен/угнетување: 16, 88, 160, 162.
 угостителски правила: 45.
 Уд-киб-нун: 17.
 удар/и: 69-71, 79, 83, 155, 157.
 удел/и: 32.
 узди: 125.
 узурпација: 162.
 украден[о/и]: 21-23, 49, 80, 82-83, 110-113, 116, 118-119, 124-125, 157-158.
 улов: 131.
 умешност: 170-171.
 умисла: 70, 96.
 умрен/а: 47, 70, 117, 192, 199.
 унакажување: 87, 119-120.
 УНЕСКО: 97.
 уништување: 17, 20, 32-34, 75, 88, 90-92, 95, 100-101, 114, 149, 160, 174, 181.
 управител/управник/управувач: 17, 28, 28, 66.
 управува[ње]: 89-90, 107, 193, 199, 207.
 упропастување: 54, 82, 155, 162.
 Ур: 16.
 Ураш: 17.
 урбано/и: 35, 88, 195.
 уривање/урнисување: 76, 90, 175.

урми: 37-38, 77.
урнатиња: 130.
Урук: 16.
услов/и: 17, 175.
услуги: 106.
усмртување: 73-74, 80, 154, 156.
уста: 90, 163.
установа: 207.
утро: 149, 165, 167.
утроба: 70-71, 100.

Ф

фаворит: 66.
фараон: 145.
фарисеи: 167.
фармакологија: 171.
фармер: 81.
фаќање [на дело]: 24-25, 45, 50-51,
57, 102, 108, 118,
136, 157, 186.

федерација: 195.
феникиски: 195.
Ферезејци: 174-175.
ферули: 171.
Фестос: 181.
феудален однос: 106.
физичка делба: 193.
физичка работа: 85, 131, 142.
фила: 197-199.
финансиски интерес: 43.
фино: 124, 128-129, 165, 177.
фока: 177.
форум/и: 20, 196.
фратрија: 203.
фрлање: 50, 92.

Х

хаварија: 77.
халван: 171.
Халис: 97.
Хамурабиев законик: 15-92.
Ханан: 152.
Хананци: 174.

Хананејци: в. *Хананци*.
Харсаг-калам: 17.
Хатушаш: 97, 101-102.
хебрејски: 141-142, 152.
Хеброн: 174.
хектар: 98.
Хелени/хеленско: 11, 26, 179, 181,
196, 204.
хеленизам: 183.
хемидрахма: 186.
Хераклион: 181.
хербални лекови: 171.
херем: 160.
херој/и: 91.
херувим/и: 147-148.
хетајрија: 203.
Хетејци: в. *Хетити*.
хетерија: в. *хетајрија*.
Хетити: 95, 174.
Хетитија: 95, 97, 106.
Хетитски законик: 95-138.
хигиена: 169.
хиеродул: 30.
химна: 149.
хипараш: 107.
хирург: 74.
хируршка интервенција: 72, 74.
Хитити: в. *Хетити*.
хитон: 165.
хонорар: 131.
Хороб/Хорив: в. *Синај*.
хоризонт: 167.
храброст: 29.
храм: 17, 21, 28, 30, 45, 88, 153, 184.
Храмот Амиклајски: 187.
Храмот Ду-маш: 18.
Храмот на Педесетмината: 17.
Храмот Шидлам: 17.
храна: 80, 90, 115, 146, 154
храненик: 108.
хранење: 163.
хранител/ка: 66-67, 108.
хулење: 142, 161, 175.

Ц

цветен прашок: 37.
цедено: 164, 167.
целибат: 30.
цена/и: 22, 28, 45, 53-54, 69, 78, 85-86, 105-106, 131-133, 159, 169, 173, 184, 193-195.
ценовник: 45.
церемонијал/церемонии: 17, 163.
цивилизација/ии: 11, 19, 35, 88.
циглар: 85.
цигли: 125.
цимет: 170.
црвенило: 155.
црвено: 72, 128, 165, 177.
црева: 166-167.
црн дроб: 166.
црн оникс: 171.
црна темница: в. *темница*.
Црно Море: 174.

Ч

чад: 171.
чамец: 21, 76, 85.
чевли: 102.
чеиз: 52, 104.
чекање: 197.
чело: 28, 50.
чест: 17, 51, 150, 163-165, 177.
чинија: 126.
чиновник: 24, 28-30.
чистење: 167.
чистиште: 147-148.
чисто/чистота: 17, 147, 164-165, 169, 171, 174.
читање: 19, 88, 96, 175, 181-182.
чичко: 197.
човек: 19, 21, 24, 30, 36, 39-40, 42, 46-47, 49-56, 62-63, 68-74, 80, 89, 96, 98-102, 104-108, 117-121, 126-131, 134-137, 147-148, 150, 153-154, 156, 162, 170, 182-185, 188-190,

203, 205.

чокот/и: 120, 123.
чување: 15, 21, 35, 48-49, 51, 82, 84, 88, 156-158, 165, 168, 200.
чувар: 158-159.
чун: 76.

Ц

џвакање: 171.
џигер: 166 (види: *црн дроб*).

Ш

шабат: в. *Сабат*.
шадуф: 82.
шакел: в. *шекел*.
шамар[ење]: 69-70.
шатор/и: 146.
Шатор на средбата: в. *Скинија*.
шахан-имот: 106-107.
ше: 85.
шекел/сикел: 24-25, 40-41, 69, 71-76, 82, 85-86, 97-103, 107, 114-127, 130-133, 156, 168-170.
шерикту: 52, 61.
Шидлам: 17.
шикл: в. *шекел*.
шило: 153.
шитим: 168.
шише: 45.
школки: 171.
штала: 81, 83, 112, 125.
штета: 20, 28, 32, 34, 43, 48, 50, 78, 81, 83, 88, 119, 126, 155-157, 159, 162, 194-196, 201.
штетник: 34, 108, 126.
штоф: 165, 177.
шугетум: 45, 52.
шума: 114.

АБЕЦЕДЕН ПРЕДМЕТЕН РЕГИСТАР

A

actiones noxales: 119.
addictus: 185.
ammatu: 75.
Amurru: 174.
ardu: 19, 21.
ašipu: 30.
awelum: 19.

B

ba'irum: 26.
bârû: 30.
bi-ib-lam: 58.
Boswellia sacra: 171.
Boswellia serrata: 171.

C

casus: 110.
columna: 181.
creditor: 201.
Cu: 72.
curia: 203.

D

damkar: 30.
decalogos: 141.
dubšar: 29.

E

ens: 89.
ensi: 28.
epibalontes: 188.
epikleros: 196.
êrib biti: 30.
Exodus: 152.

F

Forum: 196.
fratria: 203.

G

gan: 32, 37.
gar: 75.
gipeššar: 98.
Gortyna: 181.
gr: 25, 97-98, 156, 169, 182-183,
186.
gur: 32, 35-37, 40-41, 48, 76-78, 81-
82, 86.

H

Ĥa-at-tu-ša: 97.
herem: 160.
hipparaš: 107.
homo sacer: 160.
hoplit: 26.
Hordeum vulgare: 115.

I

Ibid.: 47-48, 53, 62, 67, 69-72, 74,
80-81, 84-85, 98-100, 102,
114-120, 123-125, 131-133.
iku: 32, 35-36, 81, 98.

K

katakeimenos: 185.
kur: 32.

L

l.: 32, 124, 127-128, 167.
libertini: 21.
lugal: 89.
Luwiya: 97.
luzzi: 106.

M

m/m²: 32, 75, 133.
Magna Graecia: 183.
Marashantiya: 97.
mushkênum: 19.

N

naditum: 30.
nenikamenos: 185.
nexus: 185.
nin-an: 45.
nu-da-na-am: 61.

P

pa: 124.
patrouchoi: 196.
Pentateuch: 152.
polis: 195.

Q

qu: 40-41, 45-46, 48, 84.
qurru: 32.

R

redum: 26.
rêšu: 19, 21.

S

sag: 21.
Sn: 72.
sar: 75.
šahhan: 106.
šangu: 29-30.
šeriktu: 52, 61.
šu-ge-tum: 45, 52.

T

talio: 68.
tamkarrum: 30.
tapi: 25.
tirhata: 53, 58.
Torah: 152.
tribus: 197.
tributus: 29.
tukul: 106.

U

Umbelliferae: 171.

V

vindicatio in servitutem: 183.
vindicatio servi: 183.

Z

zi-ik-ru-um: 63.

ВІБЛІОГРАФІА

СЕЛЕКТИРНА БІБЛІОГРАФІЈА НА ЦИТИРАНА И КОНСУЛТИРАНА ЛИТЕРАТУРА

- **Класични и средновековни дела**

**Biblia Sacra – Vulgatum Clementinam*. Londini: 2005.

Corpus Iuris Civilis. Sine loco: MCMLIV (1954).

**Библија (Свето Писмо) – Стариот и Новиот Завет* [превод: д-р Душан Х. Константинов]. Битола: Еуролибер, 1999.

Свето Писмо [превод: „Нов свет“]. Скопје: Јеховини Сведоци – Христијанска верска заедница, 2006.

Свето Писмо – Библија (Стар и Нов Завет). Лондон: Македонска Православна Црква & Британско и инострано библиско друштво, 1990.

Свето Писмо на Стариот и на Новиот завет (ревидирано издание) – со благослов на Светиот Архиепископски Синод на МПЦ. Скопје: Библиско здружение на РМ & United Bible Societies, 2006.

Флавије, Јосиф. *Јудејске старине* (Flavius Iosephus – *Antiquitates Judaicae*). [Превоо са англиског издања: Владин Добривојевић; Уредник: Владан Крстић]. Београд: Двери, 2008.

- **Книги**

**Ancient History Sourcebook – The Law Code of Gortyn (Crete)*. [PDF Version]. Sine loco, sine anno.

Ancient Near Eastern Texts Relating to the Old Testament – The Hittite Laws. [3rd edition with supplement, ed. James B. Pritchardtrans, trans. Albrecht Goetze] (PDF version). Princeton: Princeton University Press, rep. 1969.

Arnaoutoglou, Ilias. *Ancient Greek Laws – A Sourcebook*. London & New York, 1998.

Beck, Jana [ed.]. *The Law Code of Gortyn – The Text and a Commentary on its Morphology and Syntax*. (PDF Version). Sine loco: 2010.

Bennett, Christopher. *The Apology Ritual – A Philosophical Theory of Punishment*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.

Brown, Peter. *The World of Late Antiquity*. London: 1997.

- Burns, R. P. *A Theory of the Trail*. Princeton University Press, 1999.
- Cairns, John W. & Olivia F. Robinson – ed. *Critical Studies in Ancient Law, Comparative Law and Legal History*. Oxford - Portland - Oregon: Hart publishing, 2001 [reprinted: 2002, 2004].
- Chery, R. Richard. *Lectures on the Growth of Criminal Law on Ancient Communities*. London: Macmillan and Co., 1890.
- Cohen, David. *Law, Violence, and Community in Classical Athens*. Cambridge: Cambridge University Press, 1995.
- Collingwood, R. G. *The Idea of History*. Oxford: 1946.
- Esther Gorlin, Catherine. *The Gortynian Law Code and Roman Crete*. Brown University: 1984 [rep. 1991].
- Freeman, Charles. *Egypt, Greece and Rome – Civilizations of the Ancient Mediterranean*. Second Edition. Oxford: Oxford University Press, 2004.
- Gagarin, Michael. *Writing Greek Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
- Gagarin, Michael & David Cohen [ed.]. *The Cambridge Companion to Ancient Greek Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
- Grossi, Paolo. *A History of European Law*. Wiley-Blackwell, 2010.
- Kandić, Ljubica. *Praktikum iz opšte istorije države i prava*. Beograd: NU „Službeni list SFRJ“, 1973.
- – -. *Odabrani izvori iz opšte istorije države i prava*. Beograd: IŠP „Savremena Administracija“, 1977
- Kinzl, H. Konrad [ed.]. *A Companion to the Classical Greek World*. Blackwell Publishing, 2006.
- Klastr, Pjer. *Društvo protiv Države – Vlast u primitivnom društvu (Eseji iz političke antropologije)*. [Porodična biblioteka 2]. Sine loco: Anarhija / Blok 45, 2002 [rep. 2004 – PDF Version].
- Kurtović, Šefko. *Opća historija države i prava – I knjiga (Robovlasništvo i feudalizam)*. Zagreb: Informator, 1987.
- – -. *Opća historija države i prava – II knjiga*. Zagreb: Narodne novine, 1989.
- Lanni, Adriaan. *Law and Justice in the Courts of Classical Athens*. New York: Cambridge University Press, 2006.
- Law Collections from Mesopotamia and Asia Minor – Hittite Laws* (PDF Version). Sine loco, sine anno.

- Levinson, M. Bernard. *Legal Revision and Religious Renewal in Ancient Israel*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
- Letwin, Shirley Robin. *On the History of the Idea of Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
- Lisičar, Petar. *Grci i Rimjani*. Zagreb: Školska knjiga, 1971.
- Matthews, Victor H., Bernard M. Levinson and Tikva Frymer-Kensky [ed.]. *Gender and Law in the Hebrew Bible and the Ancient Near East*. Journal for the Study of the Old Testament (Supplement Series 262): 1998.
- Mendelssohn, S. *Criminal Jurisprudence of the Ancient Hebrews – Compiled from the Talmud and other Rabbinical Writings, and Compared with Roman and English Penal Jurisprudence*. Baltimore: M. Curlander, 1891.
- Menski, Werner. *Comparative Law in a Global Context – The Legal Systems of Asia and Africa* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press, 2006.
- Miethe, D. Terance & Hong Lu. *Punishment – A Comparative Historical Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
- Murray, John [Henry Sumner Maine - ed.]. *Ancient Law – Its Connection with the Early History of Society and its Relation to Modern Ideas*. London: 1861
- Nikolić, Dragan. *Fragmenti pravne istorije* (Drugo, izmenjeno i dopunjeno izdanje). Niš: Institut za pravna i društvena istraživanja Pravnog fakulteta, 1997.
- Pritchard, J. B. [ed.]. *The Laws of Ancient Mesopotamia* (Ancient Near Eastern Texts). Princeton: 1969.
- Robinson, O. F., T. D. Fergus and W. M. Gordon. *European Legal History – Sources and Institutions* (3rd ed. - Paperback). Oxford University Press.
- Roland, Jon; Danny, Stone [ed.]. *The Code of Hammurabi* (PDF version). Constitution Society: Sine loco, sine anno
- Smith, W. *A School Dictionary of Greek and Roman Antiquities*. University of Michigan, 1851.
- Story W. W. *A Roman Lawyer in Jerusalem – First Century*. eBooks
- Sumner, Henry Maine & John Murray [ed.]. *Ancient Law – Its Connection with the Early History of Society and Its Relation to Modern Ideas*. Sine loco, sine anno: 1861.
- Van De Mieroop, Marc. *King Hammurabi of Babylon – A Biography*. Malden - Oxford - Carlton: Blackwell Publishing, 2005.

- Višič, Marko [prev. i ur.]. *Zakonici Drevne Mesopotamije*. (Biblioteka: Posebna izdanja). Beograd & Podgorica: Službeni list SCG i CID, 2003.
- Weinfeld, Moshe. *The Place of the Law in the Religion of Ancient Israel*. Brill - Leiden - Boston: 2004.
- Westbrook, Raymond [ed.]. *A History of Ancient Near Eastern Law* (Vol. 1). Boston: Brill–Leiden, 2003.
- Willets, Ronald F. [ed.]. *The Law Code of Gortyn – with Introduction, Translation and a Commentary*. Berlin: Walter De Gruyter & Co. 1967.
- Šarkič, Srđan i Dragoljub Popović. *Veliki pravni sistemi i kodifikacije*. Beograd: Izdavačka kuća „Draganić“, 1996.
- *Аврамовић, Сима. *Општа правна историја – I део*. (Треће допуњено издање). Београд: 1994.
- Вајс, Алберт и Љубица Кандић. *Општа историја државе и права*. Београд: Савремена администрација, 1971.
- Волковъ, И. М. [ред.]. *Законы Вавилонскаго царя Хаммураби*. Москва: 1914.
- Вотсон, Алан. *Правни Транспланти – Приступ упоредном праву*. [Прев. Силва Митровић]. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду – Институт за упоредно право, 2000.
- Графский, В.Г., Н.М. Золотухина, Л.С. Мамут, В.С. Нерсисянц и Л.Р. Сюкияйнен. *История политических и правовых учений*. (Учебник для вузов – 2-е изд., стереотип; „Юриспруденция“). Москва: Издательская группа НОРМА – ИНФРА -М, 2001.
- Гризо, Наум и Крсте Ристески. *Од историјата на воените идеи*. (Библиотека „Идеи“). Скопје: Култура, 1992.
- Дершовиц Алан М. *Битието на Правдата – Десет приказни за библиска неправда што доведоа до Десетте заповеди и модерниот закон*. (Едиција „Преведување на 1000 стручни и научни книги...“). [Превод од англиски: Александра Спасовска и Виолета Христовска]. Скопје: Арс ламина, 2010.
- Дјаков, В. Н. и С. К. Ковалев. *Историја на Стариот свет* (Книга прва и Книга втора). Скопје: Универзитет во Скопје, 1980.
- Ильин, А[ндрей]. В[итальевич]. и С[ветлана]. А[лексеевна]. Морозова. *Из истории права*. Ед. “Правоведение для школьников” (10–11). Санкт-Петербург: Издательство ‘Специальная Литература’, 1994.

- Ишеј, Р. Мишелин [ур.]. *Човекови права – Зборник на основни политички есеи, говори и документи од Библијата до денес*. [Прев. Дејан Георгиевски]. Скопје: Книгоиздателство МИ-АН, 2002.
- Келзен, Ханс. *Главни проблеми теорије државног права – развијени из учења о правном пропису*. Превео: Данило Н. Баста. Библиотека „Плејада“. Београд & Подгорица: ЈП Службени лист СРЈ – ЦИД, 2001.
- Кернс, Грејс. *Филозофии на историјата – Средба меѓу Исток и Запад на планот на цикличните теорији на историјата*. [Прев. од англиски: Драган Јакимовски]. Библиотека „Идеи“. Скопје: Култура, 1993.
- Колингвуд, Робин Џ[орџ]. *Идејата за историјата*. [Прев. од англиски: Драган Јакимовски]. Библиотека „Идеи“. Скопје: Култура, 1997.
- Кудинова, Н. Т. [сост.]. *Закони Царя Хаммурапи*. Хабаровск: ХГТУ, 2003.
- Матић, Димитрије. *Начела умног државног права. Кратки преглед историјског развитака начела права, морала и државе од најстаријих времена до наших дана*. Едиција „Класици југословенског права“ – Кн. 7. Београд: Новинско-издавачка установа „Службени лист СРЈ“, 1995.
- Митевски, Витомир. *Хеленизам и Рим*. (Едиција „Античка филозофија“). Скопје: Матица, 2007.
- Мишулин, А. В. *Историја на Стариот свет*. Скопје: Силсонс, Sine anno.
- Николић, Драган. *Фрагменти правне историја* (прво и друго издање). Ниш: 1995 [1997].
- – –. *Упоредна правна историја* (прво издање). Ниш: СВЕН, 2005.
- – –. *Општа историја права* (прво издање). Ниш: СВЕН, 2007.
- Пантел, Полин Шмит [ур.]. *Историја на жените на Западот (Том I) – Од антички божици до христијански светици*. (Уредници на едицијата: Жорж Диби и Мишел Перо). Скопје: Филозофски факултет – Институт за родови студии и Евро-Балкан Прес, 2011.
- Поповска, Билјана. *Историја на правото – I*. Штип: „2ри Август С“, 2005.
- Ростовцев, Михаил. *Историја Старог света – Грчка и Рим* (Второ издање). Нови Сад: Матица Српска, 1990.
- Станојевић, Обрад. *Историја политичких и правних институција – I (Стари Исток и Грчка)*. Треће допуњено издање. Београд: Научна књига, 1988.

Шаркиќ, С. и Антун Маленица. *Правне теорије и институције Антике* (Том 1) [Едиција: Universitas studiorum – Neoplantensis]. Нови Сад: Универзитет у Новом Саду - Правни факултет Нови Сад, 1994.

Шкариќ, Светомир и Ѓорге Иванов. *Политички теорији – Антика*. Скопје: УКИМ, Правен факултет „Јустинијан Први“ (Политички студии), 2006.

• **Периодики и статии**

IVS ANTIQVVM (I). Mosca: PVBLICA VNIVERSITAS STVDIORVM MOSCOVIAE «LOMONOSOV» – ILLVSTRIS IVRIS CONSULTORVM ORDO [CENTRVVM STVDIORVM IVRIS ROMANI] & ACADEMIA STVDIORVM RVSSIAE – INSTITVTVM HISTORIAE VNIVERSALIS & Издательство «Спарк», МСМХСVI (1996).

IVS ANTIQVVM (I: № II). Moscovia: PVBLICA VNIVERSITAS STVDIORVM MOSCOVIAE «LOMONOSOV» – FACVLTAS IVRIDICA [CENTRVVM IVRIS ROMANI INVESTIGANDI] & ACADEMIA SCIENTIARVM RVSSIAE – INSTITVTVM HISTORIAE VNIVERSALIS & Издательство «Спарк», МСМХСVII (1997).

IVS ANTIQVVM (I: № 9). Moscovia: PVBLICA VNIVERSITAS STVDIORVM MOSCOVIAE «LOMONOSOV» – FACVLTAS IVRIDICA [CENTRVVM IVRIS ROMANI INVESTIGANDI] & ACADEMIA SCIENTIARVM RVSSIAE – INSTITVTVM HISTORIAE VNIVERSALIS & «Спарк», MMVII (2002).

ORBIS IVRIS ROMANI – Journal of Ancient Law Studies. (№ XII), [Peter Blaho, Andreas Wacke & Michaela Židlická - Ed.]. Trnava: 2008.

Pravna država u Antici – Pro et contra (Едиција: „Србија - Правна држава“, 26). Београд: Правни Факултет Универзитет у Београду, 1998.

• **Специјализирани енциклопедии и речници**

**Pravni leksikon* (Друго изменјено и допуњено издање). Београд: Правна администрација, 1970.

World Book Encyclopedia. Chicago, Illinois: 1985.

*Вилакампа, Винсент. *Основен атлас по историја*. Скопје: Просветно дело АД, 2005.

Гавриш, Ксенија и Бранислав Груиќ. *Мал руско-македонски речник*. Скопје и Цетиње: Просветно дело & ИШПО Обод, 1966.

Грујић, Бранислав и Никола Шубин. *Стандардни речник – Руско-српскохрватски и Српскохрватско-руски (са кратком граматиком руског језика)*. [20-то издание]. Цетиње, Београд и Загреб: Обод, Медицинска књига & Народна књига, 1982.

Китановски, Наум. *Италијанско-македонски и Македонско-италијански речник (Dizionario Italiano-macedone, Macedone-italiano)*. Скупје: Еуроклиент ДООЕЛ, 2005.

Книга на факти – Светот / Македонија. [Група автори]. Скопје: Детска радост, 2000.

Мала општа енциклопедија – I и II. [Група автори]. Београд: Издавачко предузеће „Просвета“, 1959.

Микуновиќ, Љубо. *Современ лексикон на странски зборови и изрази*. [Прев. Борис Благоески]. Скопје: Наша книга, 1995.

Мургоски Зозе. *Голем англиско македонски речник*. [Четврто изд.]. (*English-Macedonian Dictionary – The Unabridged Edition*). Скопје: Авторско издание, 2008.

Правна енциклопедија (Том I и II). [Редакциски одбор]. Београд: Савремена администрација, 1985.

Прилепчански, Венко. *Македонско-француски и Француско-македонски речник (Dictionnaire Macedonien-français et Français-macedonien)*. [2-ро издание]. Штип и Белград: Друштво за наука и уметност & „Вељко Влаховиќ“, 1989.

Тело, Антонио, Жан-Пјер Палачио и Даниел Кома-Крос. *Основен атлас – религии*. Скопје: Просветно дело АД, 2005.

Црвенковски, Душан и Бранислав Груиќ. *The Standard Dictionary (English-Macedonian, Macedonian-English) – фототипско издание*. Скопје: Култура, 2005.

- **Интернет страници**

www.ancientlibrary.com

www.ultimatebiblereferencelibrary.com

BIOGRAPHIA

Димитар Апасиев (1983) е роден во тогашен Титов Велес, СФР Југославија. Дипломирал, магистрирал и докторирал на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при најстариот и прворангиран македонски Државен универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, отсек: Правни студии, потпрограма: Римско право. Неговата магистерска теза носи наслов „Јавно-правни институти на Римското право реципирани во денешните правни системи“; а докторската дисертација „IUDICIA PUBLICA – Римското кривично процесно право (со посебен осврт на правосудниот систем во времето на Републиката)“.

Неговиот континуиран просечен успех постигнат на прв, втор и трет циклус студии е 10.00 (десет) – без ниту еден препологан испит во текот на школувањето. Носител е на наградите: *Златен Цицерон* – како двократен апсолутен победник на традиционалните Ораторски вечери „Иво Пухан“; *Плакета Јустисија* за најдобар постигнат успех на правни студии – како првенец на повеќе генерации; јубилејната Деветономевриска награда проф. д-р *Ѓорѓи Шоптрајанов* за најдобар студент на општина Велес и уште десетина други.

Пет години работел како демонстратор на скопскиот Правен факултет „Јустинијан Први“ при УКИМ; три години бил помлад асистент на штискиот Правен факултет при државниот Универзитет „Гоце Делчев“; една година бил асистент-докторант, а моментно (2017) е биран во звањето *доцент* на Правниот факултет при УГД – Катедра за граѓанско право. Предава: Римско право, Историја на правото, Философија на правото и Судска реторика.

Бил на студиски престој на најдобраиот руски Државен универзитет „Ломоносов“ (Москва), а бил *стипендист* на Министерството за образование и наука на РМ (четири години); на Фондацијата за талентирани студенти „Коле Неделковски“ (две години); на European Public Law Center (Kikones Programme за млади правници); како и на Россотрудничество (Програма: Новое Поколение).

Негов научен интерес првенствено е правната романистика и правно-историските, правно-философските и јавно-правните науки, како и други сродни јуристички дисциплини. Има учествувано на преку стотина домашни и меѓународни *симпозиуми*, научни расправи, стручни

собири, конференции, средби, смотри, семинари, летни и зимски школи, кампови, промоции, обуки, презентации, трибини, панел-дискусии, тркалезни маси и јавни дебати од различни области на правото – во земјата и странство (Русија, Турција, Грција, Бугарија, Хрватска, Србија и др.).

Учествувал во неколку научно-истражувачки проекти и има објавено десет книги и монографии, во коавторство со видни наши професори и академици; како и над 50 статии, односно, научни и стручни *трудови*, поглавја, прикази на книги, истражувачки студии и есеи. Има преведено и редактирано десетици стручни текстови за разни општествени теми од познати теоретичари – и тоа од англиски, руски, бугарски и српско-хрватски јазик.

Член е на повеќе работни тела, комисији, мрежи, стручни платформи и бази на податоци, со креирани акаунти и професионални open access профили. Бил консултант и правен советник на неколку правосудни државни органи, синдикални организации, граѓански здруженија, неформални активистички иницијативи и општествени движења; а негови ставови и коментари – во форма на писма, изјави, колумни и интервјуа за важни општествено-политички прашања – се објавени во скоро сите македонски пишани и електронски медиуми.

Досегашни изданија на авторот:

Историја на правото – Практикум I. Штип: Државен универзитет „Гоце Делчев“ [Е-Библиотека], 2017.

Римско судско право – I: Правосудниот систем во времето на Кралството. Скопје: MAGNA CARTA [Едиција: Правна романистика], 2016.

Римско право – Практикум (I). Штип: Државен универзитет „Гоце Делчев“ [Е-Библиотека], 2015.

Римско право – Скрипта (I). Штип: УГД [Е-Библиотека], 2015.

Работни спорови – позитивни примери од судската пракса (коавтори: И. Михајловска, А. Ковачевски, И. Мишевски, С. Бошковски, С. Карапанчев и Г. Секулоски). Скопје: ДСП „Ленка“, 2011.

Социјализмот во XXI век – Минато, сегашност, иднина (коавтори: акад. проф. д-р М. Ѓурчинов, проф. д-р С. Шкарик, проф. д-р Љ. Цуцуловски и проф. д-р Б. Ванковска). Скопје: СПМ, 2010.

Обезвреднување на трудот – Анализа на трудово-правната легислатива во периодот на транзицијата (коавтори: доц. д-р З. Савески, А. Ковачевски и м-р К. Василев). Скопје: ДСП „Ленка“, 2010.

The Name Issue: Greece and Macedonia (with S. Skaric & V. Patchev). Скопје: Matica Makedonska, 2009.

Спорот за името – Грција и Македонија (коавтори: проф. д-р С. Шкарик и В. Патчев). Скопје: ЈП „Службен весник на РМ“, 2008.

Во пресрет на Десеттата ораторска вечер – Иво Пухан [ур.]. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ (Јубилеен зборник по повод 55 години од основањето на Правниот факултет „Јустинијан Први“, УКИМ), 2006.

Контакт: dimitar.apasiev@ugd.edu.mk
<http://www.ugd.academia.edu/DimitarApasiev>